

Poliklinik

AYLIK TIB MECMUASI

Baş muharriri

Dr. Ahmet Asım ONUR

Sahip ve neşriyat müdürü

Dr. Süreya Kadri GÜR

No. 65 — İkinciteşrin 1938

6 ^{inci} S e n e

TAHRİR HEYETİ

Ahmet Asım Onur - Ali Rıdvan Unar - A. Süheyl Ünver - Bakı Tıregol - Cemil Şerif Baydur - Ethem Bakar - Hayri Ömer Eymez - İbrahim Hanif Denker İffet Nalm Onur - Kadri Raşit Anday - Kâzım İsmail Gürkan - Kemaleddin Cemil Keskin - Kemal İmre - Muhip Nureddin - Münir Ahmet Sarpyener Murat R. Aydın - Nami Gökşun - Niyazi Ali Özsoy - Niyazi İsmet Gözcü Osman Cevdet Çubukçu - Ruscuklu Hakkı Üzel - Sabri Osman Tüsüner - Saim A. Erkun - S. Sırrı Ahçlı - Suad Atay - Süreya Kadri Gür.

ADRES

Dr. Süreya Kadri Gür - Yeşil Çam Sokak (Melek Sineması sokağı) No. 11
Beyoğlu, İstanbul — Telefon : 41273

Nüshası 10 , senelik abonesi 120 kuruş

İSTANBUL
KENAN BASIMEVİ

PHILIPS - RÖNTGEN

METALIX

MODERN TERTİBATI VE MÜ-
KEMMELİYETİLE TEMAYÜZ
EDEN BİR MARKADIR.

Bir Röntgen cihazını alacağınız zaman:

Röntgen túbünün otomatik tam bir deşarjı, yüksek tansiyon ve zararlı suaa karşı emniyet tertibatı ve madeni bir deşarj mahallini halz Müller - «Mealix» veya «Rotalix» - Strichfokus túbü olan

PHILIPS cihazını isteyiniz.

Bu cihazla aşağıdaki neticeler elde edilir:

*Temiz ve açık Röntgen resimleri, tüplerin vaktinden evvel bozulma-
sına karşı muhafazası, doktor ve hastaların emniyeti, basit ve kolay
bir işletme.*

Teşhis modelleri:

Junior - D
Centralix
Standard - D
Medio - D (*)
Super - D (*)
Retalix
Centralix - Dental

Tedavi modelleri:

**Dermatoloji Röntgen tedavisi
için Grenzstrahl - T cihazı.**
**Temas inşialarına mahsus
Metalix cihazı**
**Satış tedavisine mahsus
Standard - T cihazı.**
**Umk tedavisine mahsus
Super - T cihazı.**
**Pek yüksek tansiyonlara mah-
sus Metalix 400 KV. tesisatı.**

(*) Bu modeller, tansiyon su-
kutundan âri, teshin âyarından
vareste, oksid katodlu yeni Phi-
lips gaz kenetronlarla müceh-
hezdir.

TÜRK PHILIPS LİMİTED ŞİRKETİ
RÖNTGEN ŞUBESİ

Merkezi : İstanbul, Rihtim cad., Frenkyan Han.

Tel. 44690

Posta kutusu 1147

Ankara'da : Türk Philips Ltd. Şirketi şubesi, Bankalar cad. 21.

Tel. 3722

Posta kutusu 107

Acentaları : Bütün Philips acentahkları.

ÉPHÉTONINE

MERCK

("Ephétonine" depreze ismidir)

Kasabi astma · Kurdeşen
Allerjik haller · Deveran zaafı
Komprime · Ampul · İnci · Madde

Öksürük, bronşit, grip, boğmaca
Ephétonine'li "Merck" şurubu

Nezle, Burun delikleri tıskınlığı
Ephétonine'li "Merck" merhemi

E. MERCK · DARMSTADT

Nümune ve neşriyat için: ALFRED PALUKA ve Şirketleri
Galata, Kürekçiler, Ahen-Müniş han 4
(Posta kutusu: İstanbul 1532)

ENTERO - KALMIN

D A M L A L A R I

Entero - Kolit - İshal - Dizanteri
Kusma - Gastralji - K'olerin
Mide ve Karın ağrıları

Otuz senedenberi tecrübe edilmiş, terkibi nebati olan
çok kıymetli bir formüldür.

Kullanışı: Bir likör kadehi sade su veya konyak içeri-
sinde (vaki miktarı) 3-4 defa 10-15 er damla; (şafi
miktarı) her yarım saatte bir 20-25 er damla tesir
edinceye kadar devam edilecektir.

Talep üzerine sipariş takdim edilir.

Zaman Ecza Deposu - Ananyadi Han - İstanbul
Her eczanede bulunur.

BISMO - KARBON

G R A N Ü L E

MUHTELİF MİDE VE BARSAK HASTALIKLARI — MİDE AĞRISI — EKŞİLİK
ŞİŞKİNLİK — BULANTI — MİDE VE BARSAKTA HUSULE GELEN
GAYRI TABİİ TAHAMMÜRAT.

Formule :

<i>Carb. de bismuth</i>	10 gr.
<i>Charbon de Belloc</i>	10 »
<i>Magnésie calcinée</i>	6 »
<i>Bicarb. de soude</i>	15 »
<i>Sucre de Vanille</i>	20 »

Lezzeti hoş olduğundan alınması gayet kolaydır.

Talep üzerine nümune gönderilir.

İTİMAD ECZA DEPOSU

Yeni-postane arkası, Dilsizzade Han No: 4.

İ S T A N B U L

IODOGENE HALIL

(İode) (indication) u olan hastalıklarda muhterem hekimlerimiz tarafından binlerce hasta üzerinde tam muvaffakiyetle tatbik ve tecrübe edilmiş en şayanı itimad ideal (Peptone iodée) müstahzarıdır.

Kullanıldığı hastalıklar: Artério sclérose, Angine de poitrine, Maladie du cœure et des vaisseaux, Emphyseme, Asthme, Bronchite chronique, Syphilis, Rhumatisme, ve s. ve s.

LÂBORATUAR: İBRAHİM HALİL ECZANESİ,
SARAÇHANEBAŞI, İSTANBUL.

RECALCIFICATION
DE L'ORGANISME

TRICALCINE

TUBERCULOSE
FRACTURES, ANÉMIE
SCROFULOSE

LABORATOIRE DES PRODUITS SCIENTIA
21, Rue Chaptal - Paris, IXe

ALLAITEMENT
CROISSANCE
GROSSESSE

Oxymenthol

Öksürük — Boğaz

Oxygène, Menthol, Cocastovaine, Benzoate de soude ve nefes borularının yumuşatıcı nebatat hülâsaları ile yapılmış tabletler.

Had devrelerde ve sarf hastalıklarda günde 6-10 adet. Ağzın sıhhati için günde 3-6 adet. Çocuklara 1/2 ya 1/4 yaşlarına göre

Dr. E. Perraudin — Paris

OPOTHÉRAPIE

COMPRIMES
ENDOCRISINES

CACHETS
ENDOCRISINES

AMPOULES
ENDOCRISINES

LABORATOIRES FOURNIER FRÈRES
7, Rue Biscornet - PARIS (XIIe)

Çocuklarda: İştahsızlık -
Büyüme tevakkufu - Diş
çıkarma - Ekzema - Kaşın-
malar - Spasmophilie - Ze-
kâ teşevvüşleri.

Büyüklerde: Dermansız-
lık - Vücut ve fikirde yor-
gunluk hisleri - Gebelik ve
sütlülük - Astme - Kemik
kırıkları - Nekahat.

Çocuklara 2-3 kahve kaşığı,
büyüklerle 2-3 tatlı kaşığı.

SİROP

POLY-OPOCALCIA

Corps Thyroïde - Capsules Surrénales - Hypophyse -
Thymus - Sels de Calcium - Sels de Magnésium

Formül: Trinitrine solu. alcool. à 1 %:

II gouttes = 0,03, Caféine = 0,02.

ANGINE DE POITRINE - HYPERTEN-
TION ARTERIELLE - AXÉE D'HYPER-
TENTION

Günde (2—10) adet.

Fiatı 100 kuruş

LABORATOIRE POLYOPOCALCIA

NITROFÉINE

POLİKLİNİK

Başmuharriri

Dr. Ahmed Asım Onur

Sahibi ve umumî neşriyat müdürü

Dr. Süreya Kadri Gür

Yıl : VI — No: 65

İKİNCİ TEŞİRİN

1 9 3 8

İÇİNDEKİLER

Stokholm metodile unku rahim kanserlerinin radiumla tedavisi.

Dr. Ahmet Asım ONUR

Kanserle mücadelede şua tedavisi.

Doçent Muhterem GÖKMEN

Yakından şualama - az volta tedavisi.

Dr. Kemal SEYDİK

İlk Röntgen mütehassıslarımız hakkında bir kaç hatıra.

Dr. Osman Şevki ULUDAĞ

Pratik hekimlik.

Dr. İbrahim Hanif DENKER

Cumhuriyetimizin on beşinci yıl dönümü münasebetile sıhhi teşkilâtımızın ana hatları.

Dr. Süreya Kadri GÜR

Yedinci Milli Tıp Kurultayı..

Dr. Ali Rifat Baran.

Dr. Süreya Kadri GÜR

Stokholm metodile unku rahim kanserlerinin radiumla tedavisi *

Dr. Ahmed Asım Onur

Ortaköy Şifa Yurdu Sahib ve Başhekimi

○ TUZ sene evvel Schauta ile Wertheim unku rahim kanserlerini radikal bir surette tedavi etmek için birisi **vaginale**, diğeri **abdominale** birer ameliyat **procédé**'si tababet âlemine hediye ederken, bütün dünyanın gözleri bu âlimlerin bulunduğu Viyana şehrine teveccüh etmişti. O zamanlar hekimliğin elinde rahim kanserlerini tedavi edecek başka bir vasıta olmadığından, keşfedilen bu ameliyatlar, ginekologlar arasında büyük sevinç uyandırmıştı. Başlangıçta Schauta'nın mehbil yolundan yaptığı vâsi istisali rahim ameliyesinde % 12, Wertheim'in karın yolundan yaptığı aynı ameliyede % 30 iptidai ölüm husule geliyordu.

* Stokholm Kanser Enstitüsü Ginekoloji kısmı Direktörü Dr. Heyman'a, müesseseyi bizzat gezdirmek ve bütün Radium, Röntgen tesisatını, keza hastalara tatbik edilen muhtelif şuaat tedavilerini göstermek lütuf ve nezaketinde bulunduğundan dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Fakat zamanla gerek bu müellifler, gerek bunlardan sonra gelenler, ameliyat **mortalité**'sini epeyce indirmeye muvaffak oldular: H a l b a n, A m r e i c h ve hususile S t ö c k e l **vaginale** radikal istisali rahim ameliyesinin vefiyatını % 4, W a g n e r, W a r n e k r o s, W e i b e l, W e r n e r **abdominale** radikal ameliye vefiyatını % 9a tenzil ve L a t z k o da son ameliyeyi - **mortalité** nisbeti hemen farketmeksizin - daha vâsi bir şekle ifrağ etti.

Diğer taraftan ameliyat **mortalité**'sini büsbütün bertaraf edecek usuller aranmağa başlandı. Aynı zamanda bunların radikal ameliyatlara gibi (daimî şifa) temin etmeleri için de çalışılıyordu. Her ne kadar D o m i n i c i «Méthode du rayonnement ultrapénétrant», keza C h é r o n ve D u v a l «Méthode des doses massives» ile rahim kanserlerinin tedavisinde aldıkları iyi neticeleri, epeyce zaman evvel bildirdilerse de, bu usullerle vak'aların bir çoğunda cezri tedavi ve daimî şifa elde etmek mümkün olmuyordu.

Nihayet 1914 de F o r s s e l l tarafından tesis edilen ve daha sonraları H e y m a n 'ın tekâmül ettirdiği (Stokholm metodu) ile, bugün birinci derecedeki unku rahim kanserlerinde % 75, ikinci derecedekilerinde % 55, üçüncü ve dördüncü derecede olanlarda % 20 daimî şifa elde edilmektedir. Radiumla tedavide iptidai ölüm meselesine gelince, bunun nisbeti % 0 dir.

Stokholm usulü radium tedavisile alınan bu mükemmel neticeler, diyebiliriz ki bütün dünya kanser müesseselerinin elde ettikleri muvaffakiyet derecesinin üstündedir. Bunun sebebi Stokholm'daki (Radium-hemmet) in çok yüksek dozda Radiuma malik olması (10 gram), sonra H e y m a n 'ın her tedavide titiz davranarak Radium hesaplarını inceden inceye yapması, keza tekniğin basit teferruatına kadar bizzat meşgul olması ve Radiumu hasta için en faydalı olacak şekilde tatbik etmesidir. Müessesede mevcut 10 gram Radiumdan 5 i kürre şeklinde gayet kalın madeni cidarlı bir **Kanon**'de (Resim: 1), 3 ü aynı şekilde ikinci bir **Kanone**'de ve 2 gramı da ufak plâtin veya altın tübler içerisinde. Tüblerin cidarı 1 mm. Pb. süzgeç derecesindedir.

Unku rahim kanserleri **Radiumhemmet**'de **Brachy - Radiumbehandlung** denilen ve bir ay zarfında üç defa yapılan Radium tatbikatı ile tedavi edilmektedir. Tedavi esnasında hem rahim cevfine, hem de mehbile Radium konmaktadır. Tipik tedaviye aid bir şemayı, aşağıya dercediyoruz.

Rahim içerisine: 40 miligram Radium El. X 20 saat = 800 miligram saat.
Mehbile : 75 miligram Radium El. X 20 saat = 1500 miligram saat.

Bu tedaviden sonra bir hafta fasıla verilerek, aynı şekilde ikinci bir tedavi yapılır. Bunu müteakib üç hafta istirahat verilir; ve nihayet yine aynı tarzda üçüncü bir defa Radium tatbikatı yapılarak tedavi ikmal olunur.

Böylece hastaya üç seansta tatbik edilen Radiumun yekûnu:

Dahili rahim 2400 ve **vaginale** 4500 miligram saattir.

Tedavi müddeti: Üç defa için 60 saat etmektedir. ,

Radiumun bu zikrettiğim miktar ve tedavi müddeti, vasaati olarak hesap edilmiştir. Tabii, vak'asına göre bazan bir, bazan da diğer istikamette tadilat yapmak mecburiyeti hâsıl olmaktadır.

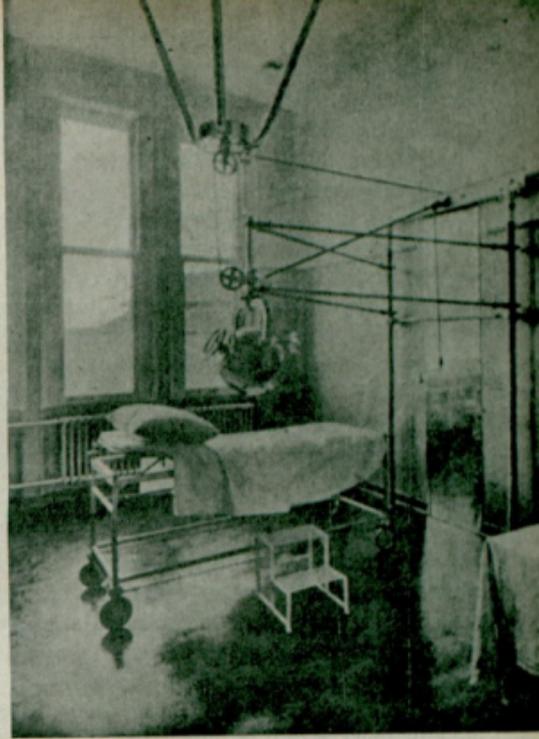
Radiumu rahim içerisine tatbik için, Hegar bujilerine benzeyen, uzun **applicateur**'ler vardır. **Vagin** için ise, kalın üstüvanî, veya geniş yassı **applicateur**'ler kullanılmaktadır. Bunların cidarı 2 mm. Pb. süzgeç kalınlığındadır.

Teknik. — Vak'asına ve tümörün şekline göre, kanatı rakabî ve **vagin** için uygun **applicateur**'ler seçilir. Rahim içine konacak üstüvanî şeklindeki 40; **vagin**'e sokulacak yassı **applicateur**'e 75 miligram tübler

ler içinde Radium konur. Tam bir temizlik olsun diye, Radiumu havi olan **applicateur**'lerden üstüvanî olanı bir lâstik **doigtier** içine konur ve açık tarafı kapatılır; yassı olan da ya bir muşamba parçasına veya **toile cirée** gibi bir nescin içerisine sarılıp bağlanır. Sonra bujiler, spekulum, pens ve saire ile birlikte, içinde Radium bulunan bu **applicateur**'ler'de kaynatılarak takım olunur. Hastaların ekserisine narkoz veya anestezi yapılmaz. Yalnız çok asabi ve korkak olanlarla kanatı rakabîsi deforme olduğundan dolayı üzerinde fazla uğraşılacak hastalarda ya hafif bir **Ether** narkozu veya dahili verid **Evipan anesthésie**'si yapılır. Tabii, laminary tatbik eder gibi, icab eden **vagin** ve **col desinfection**'u yapıldıktan sonra, kanatı rakabî Hegar bujilerile açılır ve uzun üstüvanî **applicateur** tatbik olunur. Şayet unk açık ve tümör **cratère** şeklinde ise, tevsi lüzum olmaksızın, doğrudan doğruya bunun içine **applicateur** konur.

Bundan sonra yassı veya kalın üstüvanî **applicateur**, mehbilin arka retcine vazedilir. Radiumun meayı müstakime zarar vermemesi için **applicateur**'le **vagin** cidarı arasına, bolca muakkam gaz sıkıştırılır; keza her iki **applicateur**'ün yerinden kımıldanmamasını temin maksadile, **vagin**'in sair kısımları da, gazla sıkı sıkıya doldurulur.

Resim — 1
Bir Radium *Kanone*'si ve *Tele - Radium* tedavisi yapılan salon.

Sırası gelmişken, meayi müstakimin mesaneye nazaran şualara karşı daha hassas olduğunu, binaenaleyh Radium tatbikinde en ziyade göden barsağını bunun zararlarından vikaye etmek lâzım geldiğine nazarı dikkati celbetmek isterim.

Radium 20 saat yerinde bırakıldıktan sonra çıkarılır; böylece birinci tedavi yapılmış olur.

İkinci ve üçüncü Radium tatbikatı da, aynı şekilde yapılır.

Tümör karnabahar şeklinde ve sathı büyük olursa, yukarıdaki şemada kaydettiğimiz Radium miktarını, hususile **vagin** dozunu, çoğaltmak ve **vaginale** tatbikatı bir kaç **applicateur**'le yapmak icab eder. Bilâkis tümör ufak, veya yaşlı kadınlarda olduğu gibi **vagin** dar olursa, dozu azaltmak gerektir.

Brachy - Radium tedavisi tümörün histolojik karakterine göre değişmez; yani kanser ister musattah epitel hücreli, ister kanatı rakabideki **Adenocarcinom** tipinde olsun, hep aynı dozlarla tedavi edilmelidir.

Son bir kaç sene zarfında Stokholm'daki Radiumhemmet'e müracaat eden hasta sayısının çoğalmasa ve enstitünün 10 gram Radiuma malik olmasına rağmen bu miktarın, hasta adedine kâfi gelmemeğe başlamasından dolayı, tedaviyi biraz daha **concentré** etmek mecburiyeti hâsıl olmuştur. Böylece hastalara üç **application** yapılacağına, bunun adedi - üç hafta fasıla vermek suretile - ikiye indirilmiştir. Yukarıdaki şemada bildirdiğim vechile, bir unku rahim kanseri tedavisinde, **vagin**'e cem'an 4500 miligram saat, ve rahim içine 2400 miligram saat Radium tatbik olunuyordu. Tedavi ikiye indirilince, doz da, yekûn olarak **vagin**'e 4000 ve rahim cevfine 2200 miligram saat olmak üzere, tenzil olundu. Tutulan istatistikler, ilk zikrettiğimiz metodla elde edilen daimî şifa derecesinin, bu **concentration** usulile de temin edildiğini göstermektedir.

Stokholm metodunun her iki nev'ine aid esasları bildirdikten sonra, bu müessesede unku rahim kanserlerinin tedavisinde daha nelere müracaat edildiğini kısaca arzedeceğim:

Eğer kanserin parametruumlara doğru tevessü ettiği, veya ukdevi metastaslar yaptığı tesbit olunursa, **Brachy - Radium** tedavisine, Röntgenle şualama ilâve olunur. Bilhassa gayrı kabili ameliye olan unku rahim kanserlerinde, Radium ile Röntgenin iştirakinden, daha iyi neticeler alınmaktadır.

Son senelerde Röntgen ışığı yerine, yüksek dozda, massif Radium ile şualandırma revac bulmağa başlamıştır. Bu maksadı temin için Radium Radium **Kanone**'ler imal edilmiştir (Resim: 1). Stokholm kanser müessesesinin, yukarıda da zikrettiğimiz gibi, biri 5, diğeri 3 gram Radiumu ihtiva eden iki **Kanone**'si vardır. Bunlarla gerek rahim, gerek sair tenasül uzuvlarındaki kanser ve metastaslar, Röntgende olduğu gibi, vücudun dış sathından ışıklandırılmaktadır.

H e y m a n, **Brachy - Radium**behandlung'e ilâveten yapılan ve **Tele - Radium** tedavisi denilen bu usul ile, **Brachy - Radium + Röntgen** tedavisine nazaran, daha çok muvaffakiyet ve daha fazla daimî şifa elde edildiğini zikrediyor. Hususile unku rahmin **papillomateuse** şeklinde büyüyen ve mehbile, hattâ bazan ferce kadar inen musattah epitelli kanserlerinde, **Introitus** etrafında metastas yapan vak'alarda, ve nihayet müstakil ukdevî metastaslar husule getiren kanserlerde **Brachy ve Tele - Radium** tedavilerinden pek iyi neticeler alınmaktadır.

Tele Radium tedavisinin Röntgene diğer bir rüchaniyeti de, hastaların umumî ahvalini onun kadar mutazarrır etmemesidir.

Kanone'deki Radium ile, beden sathının arasındaki mesafe 5-6 santimetre kadardır. **Tele - Radium** tedavisinde her gün karın, sırt ve ferdenden bir saha ışıklandırılmakta, ve her defasında 5 gram saat verilmektedir. Böylece yekûn olarak: cidarı batın ve zahra 30 gram saat; ferc ile etrafına 20 gram saat Radium tatbik olunmaktadır.

H ü l â s a :

1. — Stokholm'daki Radiumhemmet müessesesinde, unku rahim kanserleri, yukarıda izah ettiğim gibi, 2 séances **Brachy - Radium** ve bir série **Tele - Radium** ile tedavi edilmektedir.

2. — Şifayab olmıyan vak'alarda, **Brachy - Radium** tedavisini, ilk sene zarfında tekrarlamaya kalkışmak, hem tehlikeli hem de lüzumsuzdur.

3. — Nükseden unku rahim kanserleri vak'alarında, **récidive** lokal yani rahim unkunda vaki olmuş ise, en doğru hattı hareket, rahmi istisal etmektir.

Kanserle mücadelede şua tedavisi

Dr. Muhterem Gökmen
Üniversite Radyoloji Doçenti

Ş UA tedavisinin inkişafına kadar, kansere karşı yegâne müessir mücadele vasıtası cerrahî idi. Bir tümör gayri kabili ameliye bir hale geldikten sonra yalnız şifa değil, salah imkânı da kalmıyordu. Şuâ tedavisi ortaya çıktıktan sonra iş değişti. Şuâ tedavisinin cilt kanserleri üzerine olan şifai tesiri, bir çok neoplasmları ortadan kaldırabilmesinden başka gayri kabili ameliye kanserlerde palyatif neticeler alınmaya başlandı. Dudak kanserleri de dahil olmak üzere kankroide'lerde, hatta son zamanlarda unku rahim kanserlerinde cerrahî ile rekabet ederken diğer kabili ameliye tümörlerde profilaktik olarak radikal operasyondan sonra şuâ tedavisi tatbikile netice daha emniyet altına sokulabildi.

Cilt kanserleri müstesna olmak üzere tümörlerde ameliyat indicati-

on'u mevzuca en muvafik usul, bunun tatbikidir. Ancak cerrahın da indication korken tümörün biologique münasebetini bilmesi ve hesaba katması lâzımdır. Herhalde cerrah ve radyoloğun sıkı ve müşterek meseallerinin tümör tedavisinde muvaffakiyetli bir yol olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Şuâ tedavisile şimdiye kadar yapılan tecrübeler elde edilen muvaffakiyetin şuân tümör hücrelerini direkt olarak tahrip etmesi esasına istinat ettiğini göstermiştir. Sâlim nesci zarar vermeden Neoplasik marazî hücresinin, hususî bir teknik kullanmak suretile, her vakada nisbî harabiyeti kabil oluyor. Bu sebebden dolayı neoplasmaların şuâ tedavisinde tekniğin ehemmiyeti fazlalaşmıştır.

Şuâ tedavisinde, şuân tümör nesci üzerine olan mevzii tesirinden başka, bütün uzviyete olan tesirini de hesaba katmak icabeder.

Bu tesir tümör sahasında bulunan uzuvlar (dahilî ifraz veya kan yapan) üzerine olarak bütün organisme'de indirekt olarak bir réaction husulü tarzında olabilir, veya kan hücresi üzerinde olur.

Verilecek şuâ miktarının ehemmiyetinden başka bu dozun tatbik şeklinin de ehemmiyeti pek büyüktür. Bir tümörün tedavisinde verilecek dozun kısa zamanda birden tatbikile (**intensiv şuâlama**) bu dozu fasıllı ve daha uzun zamanda tatbikin (**fractionné usul**) farkları ve yerleri vardır. Derinde olan bir tümöre verilecek Röntgen şuâi muhtelif sahalardan verilir ki cilt ve altındaki salim nesciler korunabilsin. Faraza bir Hypophyse tümörü şuâlanırken başın muhtelif sahalarından, arkadan ve tepeden) şuâ verilir. Bu suretle cilde ve salim ensiceye zarar vermeden tümöre lâzım gelen kuvvetli doz vermek kabil olur. Son iki senedenberi bütün dünyaca malûm olan bu usule biz de yeni bir metod ilâve ettik.

Profesör Dessauer'in fikri üzerine İstanbul Radiologie enstitüsü aleyesinde mötörlü döner bir sandalye yapıldı. Marazî mihrak üzerine ayar edilen şuâ, döner iskemle üzerinde oturan hastanın - mese-lâ hypophyse tümöründe - başının her sahasından giriyor ve bu tarzda salim kısımlara zarar vermeden marazî mihraka kuvvetli bir doz vermek kabil oluyor. **Rotation usulu** namı altında 1936 da Viyana Radyoloji kongresinde tebliğ ettiğim bu metodun kıymetini bugün daha fazla anlıyoruz. Son zamanlarda hançere kanserlerinde muvaffakiyetli neticeler alınan **Coutard** usulü yerine enstitümüzde memnuniyetle kullanmaktayız. (Bu bahsa ait etraflı bir yazı arkadaşım Dr. Tevfik tarafından neşredilmek üzeredir).

3 - 4 senedenberi, sathî tümörlerin tedavisinde 60 kV gibi az bir kudrette çalışan makineler kullanılmaya başlanmıştır. **Chaoul** makinesi denilen bu cihazlar da şuâ gayet yakın bir mesafeden (5 santimden) verilebilecek tarzda yapılmıştır. Burada esas, muhtelif dalga uzunluğunda olan şuâlar prensip itibarile hücrelere aynı tarzda tesir ettiğinden salim muhitin iyice vikayesile, tümör üzerine mümkün olduğu kadar fazla bir doz verilmesine istinad eder. (Radium'da olduğu gibi).

Chaoul'un konkorida'ler ve ağız gısayı muhatfisi üzerine aldığı mu-

vaffakıyetli neticelere biz de burada vasıl olduk. Bilhassa fazla miktarda radium tedarikine maddî imkân olmayan yerler için ideal bir tedavi usulüdür.

Şuâ ile tedavide Radium'un yeri büyüktür. Ancak, son zamanlarda ucuzlanmış olmasına rağmen, fazla miktarda radium alabilmek mühim bir yekûn tutar.

Bunun için fazla radium ile (5-6 gr.) uzak mesafeden yapılan tedavi bir kaç memlekette tatbik edilebiliyor. Radium - kontakt tedavisi, gerek mulaj ve gerek tübler içinde, dudak, meri, unku rahim kanserlerin parlak neticeler vermektedir. Radium iğnelerinin tümör içine tatbikile bütün cild kanserlerine, gışayı muhafî tümörlerinde en muvafık netice alınır.

Kanser vaklarında şuâ tedavisinin **curatif tesiri** nazarı dikkata alınarak aşağıdaki gruplara ayırmak mümkündür.

1. inci grup: Şuâ tedavisi en muvafık tedavi metodudur, ameliyata müraccahtır.

Bunlar cild kankroide'leri, dudak kanserleridir. Burada alınan netice ameliyat derecesindedir. Hatta kozmetik bakımından daha parlaktır. Mamafi Naevus kanserlerindeki muvaffakıyeti cerrahî müdahalenin kat kat üstündedir.

2. nci grup : Şuâ tedavisi başlıca metoddur. burada her vakada tümörü bertaraf etmek kâfi gelmez. Tümör restinin veya ukde metaztazının çıkarılması lâzım gelir. Mamafi şuâ tedavisinin gitgide artan terakkisi sayesinde cerrahî müdahaleye ihtiyaç azalıyor.

Bunlar ağız gışayı muhafî kanserleri (dil, damak kanserleri gibi), üst çene kanserleri (evvelce şua tedavisine karşı taannüt gösterirken şimdi fractionné usulle uzun zamanda şuâlamada iyi neticeler alınıyor), alt çene kanserleri.

3. üçüncü grup: Şuâ tedavisile cerrahî aynı safdadır.

Bu kısma unku rahim kanserlerini, Penis ve larynx kanserlerini koyabiliriz.

4. üçüncü grup : Şuâ tedavisi cerrahî tedavinin bir mütemmimidir (yardımcı metod). Radikal ameliyattan evvel ve sonra şuaî tedavi tatbik edilir.

Bu gruba meme kanserleri, seminome'lar, struma maligne, rahim kanserleri girer. Mebyaz, mesane, prostat, meri, ree kanserlerini de ilâve edebiliriz.

5. inci grup: Bütütün kabili ameliye vakalardır ki bunlara derhal ameliyat yapılmalıdır. Şuâ tedavisinin inzımamı büyük bir tesir yapmaz. Mide - barsak kanserleri, şuâa hiç hassasiyet göstermiyen ukde kanserleri vardır.

Yukarda zikredildiği gibi şua tedavisinin curatif tesiri nazarı dikkata alınarak bu taksim yapılmıştır. Bittabi şuâ tedavisinden edilen istifade bununla kalmaz. Bir çok gayrı kabili ameliye ümitsiz vak'alarda alı-

nan **palyatif neticenin** tababetteki mevki hiçe sayılacak vaziyette değildir. Hayattan tamamen ümidini kesmiş, ancak araba ile gelen ve şua tedavisinden sonra, velev bir müddet için olsun, ağrıları kesilen, kilo alan ve yürüyebilen, işine giden kaç hasta sayabiliriz. Bütün bunlardan başka şua tedavisinin tamamen ümitsiz hastalarda yaptığı ruhi tesirleri de az değildir.

Kısa bir zamanda pek çok terakki etmiş olan şua tedavisi halen tekemmül etmiş sayılabilirse de klinik malûmatın ve tecrübenin ilerlemesi, teknikde yapılacak tekâmüller sayesinde ilerde bize çok daha müfid olacaktır.

Yakın şualama - az voltla tedavi

(Nah - bestrahlung - Niedervolt therapie)

Dr. KEMAL SEYDİK

Röntgen mütehassısı

RÖNTGEN tedavisinde sathi ve derin tedavi, yüksek volt (gamma-volt) la tedavi olduğu gibi, az voltla tedavi veya yakın şualama ismile bir usulü tedavi daha vardır. Son zamanlarda tatbika başlanılan bu usulden çok iyi neticeler elde edilmiştir.

Berlin Charité hastanesi (geh. Prof. Sauerbuch) un kliniği röntgen enstitüsü profesörü **Hocam Chaoul** röntgen şualarının biolojik tesirlerini nazarı itibara alarak az volt ve yakından şualama ile iyi netice alınabileceğini düşünmüş ve ismine izafe edilen **Chaoul** metodunu ilk önce açık ve doğrudan doğruya kabili vusul tümörlerde (cilt dudak ağız boşluğu kanserlerinde) tatbika başlamış ve muvaffak da olmuştur.

Habis tümörlerin şua tedavisinde muvaffakiyetli neticeler elde edebilmek için tümör hücrelerini tamamilе tahrib edebilmek lâzımdır. Bir hücreyi imha edebilmek de şuaın kalitesinden ziyade kantitesine tabi bir keyfiyettir. Hücre masettiği şuaadan müteessir olur. Şu halde müessir dozu da hücrelerin vereceği reaksiyonlar tayin eder.

Muhtelif hücrelerin radiosansibiliteleri hakkındaki malûmatımız tam olmamakla beraber yapılan tecrübelerle, değil, muhtelif tümörlerin hatta bir tümör içerisindeki hücrelerin bile röntgen şualarına karşı hassasiyetlerinin muhtelif olduğu tesbit edilmiştir. Şua tedavisinde bunun kıymet ve ehemmiyeti pek çoktur. Hücreye üzerine düşen vazifeyi yapabilmesine mani hiç bir zarar verilmemelidir.

Daha evvelden **holzknacht** ten öğrendiğimiz şu kaide şimdiye kadar kullanılan Röntgen tedavi (derin tedavi yüksek voltla tedavi) usullerile çok güç tatbik edilebiliyordu. Sırf mütecanis bir şua verebilmek gayretile derin tesiri çoğaltmış ve sahayı da genişleterek veya nisbeten büyülterek mücavir ve sağlam nesiclere de zarar vermiş oluyorduk. Böylece müteessir olan hücreler yalnız müdafaa kuvvetlerini, rejeneratif fonksi-

yonlarını kaybetmekle kalmıyor, bilâkis zarara uğramakla zayıflayan muhit, tümör için yepyeni ve çok müsait bir intişar sahası oluyordu.

Radium kontakterapi ise, şua menbaı doğrudan doğruya tümör i-çerisine gömülü veya üzerinde ve tümörle temas halinde olduğundan sü- ratlı bir enerji sukutu husule gelmekle - mihrakda pek yüksek doz tat- bık edildiği halde - mücavir salim nescilere pek az şua tahmil edilmiş o- lur. İşte şu sebab, radium kontakterapinin şimdiye kadar müstamel rönt- gen tedavi usullerine rüchaniyetine müessir oluyordu.

Prof. Chaoul, yakın şualama ismi altında tamim ve tatbik ettiği usulde şu kaideleri tamamen nazarı itibare almıştır. Bir çok yerlerde bu- na kontakterapi de derlerse de, **Hocam Chaoul** bu ismi hatalı görerek mu- vafık bulmadığı gibi, **Schäfer - Witte** usullerile de idantik bulmuyor. Yakın şualama muayyen ve mahdud şartlar altında yapılır; hiç bir vaikt diğ- er nevi şualamalarla, radium veya derin tedavi ile karıştırılmaz; yi- ne **Schäfer - Witte** usulü hilâfına şualanan saha tamamen meydana çıkar- ılarak tercihan tatbik edilir.

Yakın şualamadan beklenen faydalar şunlardır:

1. Şuaa karşı en az hassas olan tümör hücrelerini tahrip edebile- cek yüksek dozu tatbik etmek.
2. Hasta olmayan ve tümör hücrelerini ihata eden salim nesci de mümkün mertebe korumak.

Bu da şuaın tesirini tümörün etrafında olduğu kadar, altında ve de- rinlere doğru tahdid edebilmekle mümkündür.

Derin tesiri tahdid etmek, derine doğru süratlı bir enerji sukutunu temin etmek demektir. Bu da bir taraftan mihrak cilt mesafesini, diğ- er taraftan Kv. (kilovolt) ı azaltmakla elde edilir. Doğrudan doğruya kabi- li vusul açık tümörlerde (cilt, dudak, ağız boşluğu tümörlerinde) 60 Kv, 5 cm, cilt mihrak mesafesi, 0,2 mm bakıra muadil süzgeç intihabile yapı- lan şualamalar maksada en uygun olanıdır.

Tümörü sathında tahdit etmek için de kuturları 3 - 5 cm. kadar kü- çük madeni hususi tübüsler kullanılır. 10 - 25 santimetre murabbı cesa- metinde olan bu tübüslerle tümör sathı, vusatine göre muhtelif sahalı intihabile şalanır (**Şekil 3**).

Salim nesc ile örtüldüğü için, doğrudan doğruya şualanamayan tü- mörlerde, bilhassa meme, hançere, Hypopharynx karsinomlarında, cilt mesafeleri 10 cm Kv. 165 ve 0,5 mm Cu + 0,5 mm Al süzgeçten geçiril- miş şualar kullanılır. Bu şartlar altında elde edilen Röntgen şualarının deri ndoz nisbeti 6 cm. mesafeden 3000 mg. radiumla yapılan şualamada- ki derin dozun hemen aynıdır (**Şekil 2**).

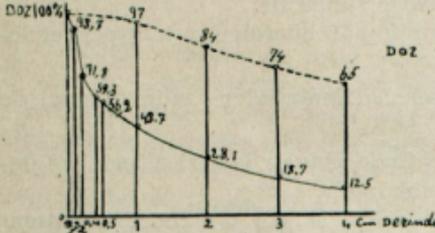
Yakın şualamada biolojik cihetten çok ehemmiyetli olan zaman fak- törü de tamamen nazarı dikkate alınarak dakikada 100 r. günde 300-500 r. vermekle (tali şuaat dahil) yalnız Fraktionierung tatbik edilerek; şua- lama müddeti 3 - 5 dakika kadar kısa bir zamanda yapılır.

Yalnız fraktionierung tatbikile 931-932 senesinden beri **Prof. Chao- ul** ve diğ- er müellifler tarafından yapılan tecrübelerle teyyüt etmiştir

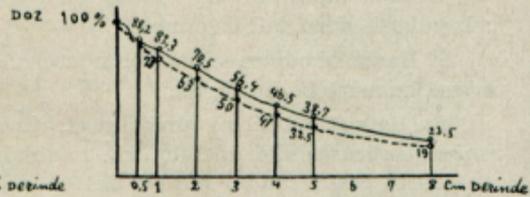
ki, umum dozda aynı fasıla zamanı esas ittihaz edilmekle fraktionierung tesiri protrahierung tesirine müsavidir. O halde fraktionne edilen bir dozu (meselâ günde vereceğimiz 300 r'i) mütemadi vermek veya ara fasıllarla şualama müddetini uzatarak vermekle bir fark görülmediğinden, protrahierung yakın şualamada şayanı tatbik görülmemiştir.

Zaman faktöründen tamamen istifade ve şualanan sahayı da satıhda ve derinde iyice tahdid etmekle, şimdiye kadar âzamî gibi görülen dozun bir kaç mislini zararsızca vermek mümkündür. Cilt mihrak mesafesi 5 cm. ve 60 Kv. ile 6000-9000 r. bir devrede verilebilir, 10 cm. mesafeden 165 Kv. tevettürle daha büyük bir kısım şualanacağından, daha az doz verilir, 5- 6000 r. ancak istisnai olarak tecavüz edilebilir.

Umum dozun miktarı aynı şerait altında bir taraftan sahanın büyüklüğüne, diğer cihetten de günlük dozun miktarına tabidir. Bununla beraber, hakikî dozu reaksiyonlar tayin eder. Yani ihtiyata riayet etmek şartile, tümörün tamamı veya büyük bir kısmı kayboluncaya kadar ve yahutta biolojik reaksiyonlar müsait olduğu müddetce şualanır. Şu halde

Şekil 1. Derin dozun mukayeseli münhanisi. Yüzde itibarile

Şekil 2. Yüzde itibarile derin dozun mukayeseli münhanisi.

- Mihrak cilt mesafesi 5 cm. kutru 4 cm. saha büyüklüğü 12,56 cm². KV. 60 mA. 4 sürgeç 0,2 mm Cu HWS 0,13 mm Cu 1 su fantomında ölçülmüştür.
- Mihrak cilt mesafesi 30 cm. saha büyüklüğü 10×15 = 150 cm². KV. 175 mA. 4 sürgeç 0,5 mm. Cu + 0,5 mm. Al. HWS 1 mm Cu; su fantomında ölçülmüştür.

- Cilt mihrak mesafesi 10,5 cm. tubus vüsatı 6 cm. saha büyüklüğü 28 cm² KV 165 mA 4 sürgeç 0,5 mm Cu + 0,5 mm Al HWS 0,9 Cu su su fantomında ölçülmüştür.
- Radium bombe 3000 mg mesafe 6 cm balmumu fantomında ölçülmüştür.

E b b e h o j) göre.

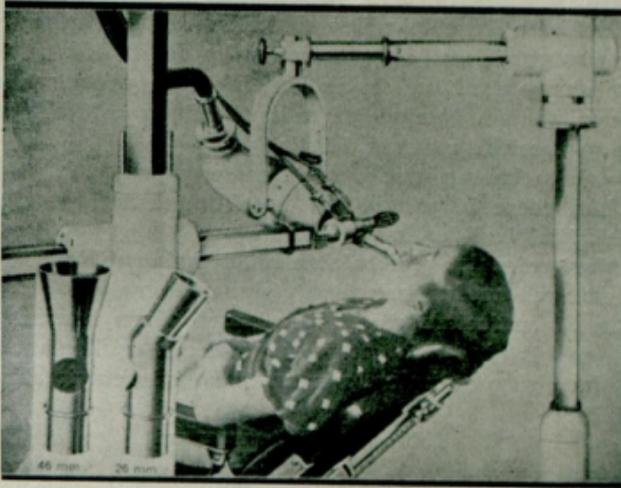
kâfi gelecek ve muvaffakiyet verecek dozun intihabında r. vahdeti fizik bir ölçü olarak kalır.

Habis tümörlerin muvaffakiyetle şualanmasında lâzım olan dozu evelden ve tamamen söylemek mümkün değildir. Doz vakalara göre uygun olmalıdır.

Ekseriya 5 cm. mesafeden 60 Kv. 0,2 Cu. süzgeçle süzülen şualardan 5000-7000 r. tatbik etmekle, deri ve dudak kanserleri kaybolur. Adenokarsinomlar şuaâ karşı daha ziyade mukavemet gösterdiklerinden, 9000 -

10,000 r. tatbik edilir. Habis Melanomlara gelince, 12000 - 15000 r. vermek lâzımdır. Çok kerre fasıla ile 20,000 r. tatbiki icabeder.

Yakın şualama ile cilt ve gışai muhati üzerlerinde görülen reaksiyonlar, fraktionné şualama metodu ile elde edilen reaksiyonlara müşabihdir. Bu reaksiyonlar, şualanan tümör, salim cilt veya gışayi muhati ile örtülü olduğu takdirde, dozun yüksekliği için iyi bir ölçüdür. Eğer reaksiyonlar şiddetli olursa, şualama talik edilir. Luzum görüldüğü takdirde reaksiyonlar zail olunca şualamaya devam edilir.

Şekil 3. Yakın şualama cihazı. (Sılda ve aşağıda tümörü sathında tahdit için kullanılan tübüslerden iki nümune)

İlk zamanlarda Röntgenle yakın şualama, yalnız doğrudan doğruya varılabilen açık tümörlerde tatbik edilmiş ve alınan iyi neticelerden ümitvar olarak bir kaç seneden beridir de operationla meydana çıkarılmış ve yakın şualamaya müsait bir vaziyete getirilmiş aza dahilindeki tümörlere de bilhassa rektüm ve mesane kanserlerine de tatbik edilmeğe başlanmıştır.

Bu hususta **Prof. Chaoul** tarafından yapılan ilk tecrübeler, gayri kabili ameliye rektüm kanserleri üzerindeydi. Önce anus praeternaturalis yapıldıktan sonra sacrumun alt kısmı ile coccyx kemiği rezeke edilir. Rektüm aşağı çekilir, şak ile cilde dikilir. Bundan sonra, şualama tıpkı sathi olan tümörlerde olduğu gibi yapılır. Tümör tamamen kayboluncaya kadar şualamaya devam edilir. Her sahaya 9000-12000 r. verilir. Bir kaç ay müşahadededen sonra tümörün tamamen kaybolduğuna kanaat getirince tümörün bulunduğu emai kısmı rezeke edilerek, oral kısım tabii olan şerce dikilir. Bir müddet sonra, anus praeter naturalis de kapatılarak meai geçiş tabii yoluna bağlanmış olur.

Bugüne kadar görebildiğim hocam **Chaoul**'un bu usul ile tedavi ettiği dokuz gayri kabili ameliye rektüm kanserlerinden yedisinde tümör

tamamen kaybolmuştu. Bu hastalardan biri iki buçuk senedenberi tamamen şifa bulmuş, sikleti 16 kilo da artmıştı.

İkinci hasta iki senedenberi sıhhatteydi. Diğerlerinin bir kısmı bir seneden ve bir kısmı da bir kaç aydanberi müşahede altında idiler.

1937 mart ayına kadar yakın şualama ile tedavi edilen hastaların miktarı 307 ye balığ olmuştur. Prof. Chaoul, bunları ayrıca bir istatistikle de göstermiştir. Aynen iktibas ettiğimiz aşağıdaki tablolarda neticeler görülmektedir. Her tablonun altında yüzde itibarile şifa neticeleri de ayrıca yazılmıştır.

Yakın şualama ile elde edilen neticeler, radium therapie ile alınan neticelerle yan yana konulduğu zaman daha doğru hüküm verilebilir.

İnfiltrat olmayan cilt ve dudak kanserlerinde yakın şualama ile alınan neticeler, radium therapie'ye müsavi olduğu halde, irtişah ile beraber olan şekillerinde radiume faiktir.

Ağız boşluğu kanserlerinde eldeki materyeller iyi bir hüküm vermek için, kâfi derecede çok değilse de, alınan neticelere göre radiuma müsavi olacağını şimdiden kabul edebiliriz.

Şuaa karşı refrakter gibi bakılan habis melanomlarda ve hususile inoperabl olan rektum kanserlerinde, yakın şualama aşikâr olarak radiuma faiktir. Şu neticelere göre, diğer hazım cihazı kanserlerini yakın şualamaya müsait bir halde ortaya koyabilecek usullerin tekâmülü ile, şimdiye kadar alınan neticelere nazaran daha iyi netayic alınacağı da ümid edilebilir.

Tablo I. Cild kanserleri

Localisation	Vaka adedi	a=İrtişahsız b=İrtişahlı	Metastazlı olanlar	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmavun	Başka sebeplerden ölenler	Müşahede müddeti						
							Seneden fazla	seneye kadar	5	4	3	2	1
Alında . . .	20	a= 18 b= 2	—	18 2	—	1 2	—	2	2	2	7	5	—
Yanakta . . .	19	a= 14 b= 5	—	14 5	—	1	—	1	—	1	3	1	7
Burun . . .	35	a= 27 b= 8	—	27 7	—	2 1	—	1	1	3	7	9	6
Kulak	13	a= 6 b= 7	—	6 6	—	1 1	—	—	1	1	2	2	2
Göz	22	a= 17 b= 5	—	17 4	—	1	—	1	2	3	9	2	—
Cildi muşaar	3	a= 3 b= —	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Yüzün diğer kısımlarında	12	a= 8 b= 4	—	8 3	2	—	—	1	2	1	1	1	—
Etraf ve gövde	11	a= 6 b= 5	—	6 5	—	—	—	—	2	—	3	1	—
Yekûn	135	a= 99 b= 36	7	131	9	9	1	10	19	26	43	27	—

Netice : 93,3 %

Tablo II. Dudak kanserleri

Localisation	Vaka adedi	a=İnfiltrasyon olmayan b=İnfiltrasyon olanlar c=Desolat	Metastazli olanlar	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmayan	Başka sebeplerden ölenler	Müşahede müddeti						
							Seneden	5	4	3	2	1	seneye kadar
Üst dudak . .	5	a= 4 b= 1	1	4 1	0 1	—	—	2	—	—	—	1	1
Alt dudak . .	32	a= 15 b= 14 c= 3	4 8 3	15 13 1	0 1 3	1 1 —	1	—	3	2	5	4	5
Yekûn	37	a= 19 b= 15 c= 3	17	34	5	2	1	2	4	8	7	10	

Netice : 86,4 %

Tablo III. Ağız boşluğu kanseri

Lokalisation	Vaka adedi	a=Operable b=İnoperable	Ukde metastazile beraber	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmayan	Başka sebeplerden ölenler	Müşahede müddeti						
							Seneden	5	4	3	2	1	seneye kadar
Dil	19	a= 11 b= 8	2 6	10 5	4 7	—	1	—	—	3	1	2	1
Tonsille . . .	6	a= — b= 6	— 5	— 5	— 4	—	—	—	—	—	—	—	—
Yüzün muhafi gışası	6	a= 3 b= 3	— 1	3 1	1 3	1	—	—	—	—	—	—	2
Ağız zemini .	3	a= — b= 3	— 2	— 2	— 1	—	—	—	—	—	1	—	1
Kubbetül- hanek	3	a= — b= 3	— 1	— 3	— 2	—	—	—	—	—	—	—	1
Üst çene boşluğu . . .	1	a= — b= 1	— —	— 1	— —	—	—	—	—	—	—	—	—
Yekûn	38	a= 14 b= 24	17	30	22	2	1	1	1	4	3	6	

Netice : 42,1 %

Tablo IV. Guddeler kanseri

Tümörün cinsi	Vaka adedi	Metastazli olanlar	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmayan	Başka sebeplerden ölenler	Müşahede müddeti							
						Seneden	5	4	3	2	1	seneye kadar	
Parotis ve Muhtelt tümör- lerde Ca	14	3	13	4	1	—	—	3	2	3	3	3	
Dereki guddede Ca	7	—	6	3	—	—	—	1	2	1	—	—	
Memede Ca a= Primaitümör . .	15	8	10	9	1	—	—	1	3	—	—	—	
b= reşidiv rad. . .	18	16	10	10	—	—	—	—	2	2	4	—	
Oper. dan sonra c= Paget	4	1	4	—	—	—	—	—	—	—	3	1	
Yekûn	58	28	43	26	2	—	—	4	9	11	8	8	

Netice : 55,2 %

Tablo V. Rektüm kanseri
Operation'la meydana çıkarıldıktan sonra

Vaka adedi	a=Sinorda b=Inoperable	İlk arazi zail olanlar	İyi olma- yanlar	Müşahede müddeti		
				Seneden fazla		seneye kadar
				2	1	
9	a= 1 b= 8	1 6	— 2	2 2	— 1	1 3
Yekûn	9	a= 1 b= 8	7 2	2 2	1 1	4 4

Netice : 77,7 %

Tablo VI. Melanozistoblastom

Lokalisation	Vaka adedi	Metastazlı olanlar	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmayan	Müşahede müddeti					
					Seneden fazla					seneye kadar
					5	4	3	2	1	
Alında	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Gözün alt kapağında . . .	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Kulak (sayvan) da	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Çenede	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Boyunda	2	—	2	1	—	—	—	—	—	1
Gövdede	6	1	6	—	—	—	—	1	4	1
Fahizde	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Ayakta	—	—	4	1	—	1	—	—	1	1
Yekûn	17	2	17	3	—	1	—	1	8	4

Netice: 82,3 %

Tablo VII. Sarkomlar

Lokositon	Vaka adedi	Metastazlı olanlar	İlk arazi zail olanlar	Residiv veya şifa bulmayan	Müşahede müddeti					
					Seneden fazla					seneye kadar
					5	4	3	2	1	
Göz kapağında	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Belum cidarı	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Boyunda	3	2	3	1	—	—	—	1	1	—
Omuzda	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Zahri ukdelerde	3	3	1	2	—	—	—	1	—	—
Saitte	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—
Fahizde	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Ayakta	2	1	1	1	—	—	—	1	—	—
Yekûn	13	7	8	7	—	—	—	4	1	1

Netice : 46,1 %

HÜLÂSA

Tümörlerin cinsi	Vakelerin Yekûnu	Şimdiye kadar araz vermeyenler
Cilt kanserleri	135	126 = 93,3 %
Dudak kanserleri	37	32 = 86,4 %
Ağız boşluğu kanserleri	38	16 = 42,1 %
Gudde kanserleri	58	32 = 55,2 %
Rektum kanserleri	9	7 = 77,7 %
Melanozistoblastomlar	17	14 = 82,3 %
Sarkomlar	13	6 = 46,1 %
Yekûn	307	233 = 75,89%

İlk röntgen mütehassıslarımız hakkında bir kaç hatıra

Dr. OSMAN ŞEVKI ULUDAĞ

○ NBES YIL önce yetmiş sekiz yaşında, kısa bir hastalık sonunda ölmüş bulunan (9/Şubat/1923) Prof. Röntgen, 1895 de elli beş yaşında olduğu halde X şuaını keşfetmişti. Tıp âlemi bu sayede kıymetli bir teşhis vasıtası elde etmiş bulunuyordu. O vakitler bu şuaa yalnız teşhis için kıymet veriliyordu. Hele cerrahlık bundan çok istifade edecekti. Tedavide ve hatta estetik işlerinde onun faydası olabileceği fikri hatırlara bile gelmiyordu. Şuaın fizik hassaları da tamamilen anlaşılmış değildi. Ancak tesadüf ettiği cisimlerin atomik sikletlerine göre nüfuz etmesi ve Platinocyanure de baryum gibi cisimlerin fosforessansı tenbih etmesi radyoskopinin ve fotoğraf kâğıtları üzerine tesir etmesi de radyografinin esaslarını koymuştu.

Türkiye Röntgen şuaından istifade etmekte gecikmeyen milletler arasındadır. Şuaın keşfolunup tatbikata geçtiğinden bir sene sonra ilk defa olarak Mektebi Tıbbiyei Askeriyede hikmeti tabiiye muallim muavinini bulunan Dr. Esad Feyzi bunu haber alarak uğraşmağa başlamıştı.

Zaman ve hâdiseler de Dr. Esad Feyzinin Röntgen şuaı ile uğraşmasına çok yardım etmişti:

1897 de Tesalya'da Yunanlılarla harbe girişmiştik. Abdülhamid II bu harbi mutlaka kazanmak istiyor, ordunun vaziyeti ve yaralılarla alâkadar oluyordu. Tacı, tahtı harp sonunda alınacak neticelere bağlı idi.

Bugün halâ mevcut olan Yıldız hastahanesinin ahşap pavyonları bu harbin yaralılarını tedavi etmek üzere kurulmuştu. Padişahın kendisi yaralılar için baston ve koltuk değneği imal ediyordu. İşte bu zamanlarda idi ki Röntgen şuaının (harikulâde yararlığı) İstanbul'a da yayılmıştı. Bu şuaın o vakit dikkati celbeden en büyük meziyeti vücade giren kurşunları ve yerlerini göstermekte olmasındı.

Dr. Esad Feyzi emeline nail olmak için Yunan harbi hâdisesinden ve Padişahın da bu alâkasından istifade etmişti. Yoksa Padişah Abdülhamid, saltanatının devamı müddetince kendi sarayından başka memleketin hiç bir köşesine elektrik sokmamış olduğu için böyle (akıl, sır ermez) işlere müsaade edemezdi.

Kurşunların yerlerini göstermeğe yarayan bu aletten bir dane tedarik olunması ve yaralıların bundan istifade etmeleri, Padişahın o esnada içinde bulunduğu ruhi halet icabı idi. Almanyadan tam bir röntgen aleti değil, mühim kısımlar getirilebildi. Diğer kısımlar Dr. Esad Feyzi tarafından uyduruldu ve şua, keşfinden bir sene sonra Yıldız hastahanesinde Dr. Esad Feyzi tarafından Türkiye'ye de sokulmuştu.

Henüz altı yaşında bir çocuk olduğum sırada cereyan eden bu hâdiselerin memlekette büyük akisler uyandırdığını pekâlâ hatırlıyorum.

Halk dilinde Yıldız hastahanesindeki makinein insan vücudu içerisindeki kurşunları gösterdiği rivayeti hayretle tekrarlanıyordu.

O vakitler **Esat Feyzinin** kullandığı makinenin ne tertipte olduğu bir yerde kaydolunmamıştır. Fakat bizim dahi yetiştiğimiz devrelerde Röntgen makineleri memleketimizde iptidai hallerini muhafaza ettikleri için bunu tahmin edebiliriz:

1) Daimî cereyan hasıl eden bir dinamo, 2) bu daimî cereyanı takti eden bir **Vehnel** enterrüptörü, 3) Endüksion için bir romkorf bobini, 4) Raféfié havalı bir ampul ve bir de platinosyanür dö baryumlu ekran.

Dr. Esat Feyzinin kullandığı makineyi kendisi uydurduğu hakkında röntgenci **Dr. Rifat Osman, İbrahim Vasıf, İsmail Süleyman, Şevki** den ayrı ayrı işittiğim rivayetlere bakılırsa onun burada enterüptörü, romkorf bobinini kendisinin yaptığına, dinamonun da yine burada tedarik olduğuna, yalnız ampul ile ekranın Almanyadan celbolunduğuna hükmetmek doğru olabilir. Bununla beraber, makinenin montajını kendisi yaptığı için ayrı ayrı gelen parçaların terkiibini görenler cihazın **Esad Feyzi** tarafından uydurulmuş olduğunu zannetmiş olabilirler. Bu noktayı aydınlatmak bugün mümkün değildir.

O vakitler kullanılan Röntgen cihazlarının verimi çok azdı. Ecnebi bir cismin mevkiini tesbit için radyografi yapmak üzere uzun pozlar vermekte hiç bir mahzur olmadığı için bu türlü işlerde ondan istifade olunabilirdi. Makinelerin verimi 10-15 miliamperden fazlaya çıkmadığı için kısa pozla resim alınmak icabettiği takdirde buna muvaffakiyet elvermezdi. Tedavi meselesi ise bahse mevzu dahi olamazdı.

Dr. Esad Feyzi genç yaşında öldü. 1901 senesinde, yani Röntgen şuaını Türkiyede tatbik ettikten dört sene sonra yüzünde bir çiban çıkmıştı. Bunu başkasına emniyet etmiyerek ayna karşısında kendisi açtı. Fakat basit bir çibanın usulünce açılmaması yüzünden yilancık ve arkasından menenjit hasıl oldu, ve genç, çalışkan ve zeki doktor bu sene içinde ölerek Karacaahmed mezarlığına gömüldü.

Esad Feyziden sonra memleketimizde ikinci mühim Röntgen müte-hassısı ve ilk Röntgen muallimi **Dr. Rifat Osmandır**. **Prof. Rider** tarafından Gülhane seririyatının teşkilinden sonra orada Röntgen derslerinin başına geçen **Rifat Osman**, çok iyi bildiği Fransız dilinden müteaddit kitaplar getirterek Röntgen şuaının terakkiyatını günü gününe takip etmiş, elindeki makinenin iptidai bir âlet oluşuna bakmıyarak bilhassa kafa radyografileri üzerinde çalışmış, hatta zamanına göre mühim usuller dahi bulmağa muvaffak olmuştur.

Rifat Osman Gülhanede az kaldı. Onu İstanbuldan uzaklaştırdılar. Manastır hastahanesinde, sonra çok sevdiği Edirne hastahanesinde yine Röntgen üzerinde çalıştı. Umumî Harp esnasında Edirne hastahanesinde sertabip, sonra askerlikten tekaüt olduğu halde dahi Röntgen ile alâkasını hiç kesmedi, gerek görüştüğümüz vakit, gerekse gönderdiği mektuplarında küfi yazıdan, tip tarihinden bahsederken Röntgeni unutmayan

Rıfat Osman artist tabiatlı bir adam olduğu için daha ziyade radyografilere çok ehemmiyet verirdi.

Denebilir ki onun bobinli makine ile çektiği kafa resimlerindeki güzellik, bugünkü mütekâmil ve (kenotron) lu makinelerle alınan radyografilerden daha aşağı kıymette değildir.

Burada ikinci Röntkencimiz ve ilk Röntgen muallimimiz **Dr. Rıfat Osman**'a dair, Röntgene aid olmasa da, bir hatıradan bahsedeceğim:

Alman Mareşali **Makenzen** Umumi Harp esnasında Edirneye geldiği vakit, Edirne şehrini en iyi bilen **Dr. Rıfat Osman** olduğundan onu Mareşale mihmandar tayin ederler. Sultan Selim camisini gezip çıkarken aralarında şu muhavere cereyan eder:

— Mareşal, bu cami hakkında tahassüslerinizi öğrenebilir miyim?

— Çok güzel, amma, niçin şu zeminden iki metreye kadar çıkan çinileri kubbeye kadar yükseltmemişler?

— Mareşal, sizin memlekette kadınlar kulaklarına elmas küpe takarlar mı?

— Evet,

— Pekâlâ, kulaklarında bir elmas parçasının parladığını gören Alman kadınları burunlarına da elmas takarlar mı?

Mareşal hiddetle:

— Ne münasebet?!

— Evet, Mareşal, Türklerde de çini böyledir.

Bu muhavere, **Rıfat Osman**'ın hazır cevaplılığına ve lâtifeyi çok sevdiğine bir misaldir.

Dr. Osman Rifat Röntgenden başka şeylere de meraklı idi. Güzel küfi yazı yazardı, iyi resim yapardı. Bundan dolayı «ressam» diye tanınırdı. Tarihi de severdi. Ben onun kadar iyi resim yapamazdım, amma o da benim kadar musiki bilmezdi. Onun için evvelâ bana biraz alayla (üstadım) derdi, kızdığımı anlayınca (çömezim) demeğe başlamıştı. Onun bu çömez hitabı samimiyetten doğmuştu. Bana gönderdiği mektuplarda daima böyle hitap eder, eğer bir tarih bahsi açmıyorsa mutlaka rese aid radyografilerden bahsederdik meselâ (serciturki) nin veya (nütuu halemî) nin resimlerinde muvaffak olmak için, klâsik usuller haricinde kendi metodlarından bahsederdi. **Rıfat Osman**, başın radyolojik riyaziyesini kurmuştur, denilebilir.

Çalışkan, zeki, alaycı ve nutuk olan **Rıfat Osman**'ın bir meziyeti de mimarlık idi. Edirnede bugün Halkevi olan güzel bina onun eseridir. Edirnenin millî ordu tarafından istirdadından sonra oraya dönerek memleket hastahanesi Röntgen mütehassıslığını almıştı. Bundan sonra çok yaşamadı ve orada öldü ve oraya gömüldü.

Dr. Rıfat Osman

Dr. Rifat Osman Manastıra gönderildikten sonra Gülhane Röntgen muallimliği **İbrahim Vasıfa** verildi. Zayıf, çelimsiz vücudu ve total ayağının üstünde yürüyen **Dr. İbrahim Vasıf**, selefi **Rifat Osmanın** hilâfına az söyledirdi. Röntgen şuâi kadar muzır olan karanlıklardan çıkmayan, güneş yüzü göremeden azimle çalışan **İbrahim Vasıf**, o vakitki makine-lerin iptidai oluşu dolayısıyla ellerinin derisi yüzülmüş, kanının küreyve-leri harap olmuştu. Bitkin bir hale gelmişken dahi makinesinin başından ayrılmazdı. Hayatının son demlerinde askerlikten tekaüt olunup Guraba hastahanesi Röntgen mütehassısı olmuş, fakat ellerindeki radyodermit fazla ilerlediği cihetle her iki eli kesilmişti.

Bizde ilk Röntgen şehidi **İbrahim Vasıftır**.

Şevki hocayı ve diğerlerini saymağa dilimiz varmıyor. Tükriyede Cumhuriyet devrine kadar Röntgencilerin hayat ve sıhhati hakkında bir kayıt yoktur. Doktorlar iptidai makineler karşısında hiç bir tahaffuz va-sıtası temin olunmadan çalışmağa mecburdular.

İki sene evvel Türkiye Cumhuriyeti Röntgen makineleri ve teferru-atı hakkında bir kanun çıkardı. Artık bu suretle memlekette Röntgen şehidi veren sebebler ortadan kalktı.

LES ENDOCRISINES

Un Complexe des «Glandes de l'énergie» le

Crino-Sthênyl

Comprimés - Ampoules

ELÈVE LE POTENTIEL VITAL

COMPRIMÉS

6 comprimés par jour

AMPOULES

1. ampoule par jour

Crino-Menstryl

COMPRIMÉS

Hypophyse antérieure - Ovaire total - Folliculine

LES INSUFFISANCES OVARIENNES

Mode d'emploi : 4 à 6 comprimés par jour.

LABORATOIRES FOURNIER Fres, 7, rue Biscornet, PARIS

Frengi tedavisinde bizmut hakkında reklâma hacet yok, fakat bizmut mürekkepleri içinde yeni bir safha açan

M E D O B I S

Bizmutun yüksek miktarını havi - yarım santimetre mikâbında 0,045 - pek müessir bir müstahzar olduğuna ufak bir tecrübe kâfidir.

Yarım santimetre mikâbında 0,045 madenî bizmut vardır.

Faideleri: Kat'iyyen ağrısızdır, kokusuzdur, seyyal ve şeffaf bir mayidir, imtisası kolaydır.

Tesiri katfidir, muhakkaktır.

Kullananlar nihayet derecede memnun kalacaklardır.

Hastalar da azamî derecede istifade edeceklerine şüphe etmemelidirler.

C H I N O Ï N

Fabrique de Produits Chimiques et Pharmaceutiques S. A.
U J P E S T (Budapest)

S. M. A.

SÜT HÜLÂSASI

S. M. A. YI YAPMAK İÇİN AMERİKADA KULLANILAN SÜT, TÜBERKÜL AŞISI TAT-BİK EDİLMİŞ TEMİZ VE GÜRBÜZ İNEKLERDEN ALINMIŞ OLDUĞU CİHETLE, ANNE SÜTÜNÜN EVSAFINI HAİZDİR. YIRMİ SENEDENBERİ YAPILAN MUHTELİF LÂBORATUAR TECRÜBELERİNDE, D VE A VİTAMİNLERİNİ STANDARDİZE OLARAK TAMAMEN MUHAFAZA EYLEDİĞİ TESBİT EDİLMİŞTİR. BU VİTAMİNLERDEN BAŞKA, PORTAKAL HÜLÂSASI İLÂVE EDİLDİĞİNDEN DERUNUNDA C VİTAMİNİ DE VARDIR.

Nümune ve edebiyat için:

GALATA, POSTA KUTUSU: 1255 - İSTANBUL.

Tablette

SPAZMOKARDİN

Passiflore, Cratagus, Valeriane, Luminal, Bromhydrate de quinine

Kullanıldığı hastalıklar:

Nevropati - Refleks yolile gelen ekstra sistoller - Mide ve barsakta husule gelen gayri tabii tahammürat neticesi kalb tazyiki - Tenasül guddeleri teşevvüşleri - Karaciğer hastalıkları - Çarpıntı

KULLANIŞI:

Bir hafta müddetle yemeklerden 15 dakika evvel günde 3 tablet

MÜNİR ŞAHİN LÂBORATUARI, GALATA - İSTANBUL

BEHER KUTUDA 10^{CC}
10 ADET İÇİLİR AMPUL

OPOTERAPİDE
YENİ
BİR BULUŞ

GÜNDE BİR İLÂ ÜÇ
AMPUL VERİLİR

GLOBEXINE

ANEMİ. BÜYÜME
İNTAN HALLERİ

ALBÜMİNLERDEN MAHRUM
KAN KÜREYVESİNİN
MAYI TUM
HÜLASASI

FİZİYOLOJİK SEFALET
GEBELİK. KAN KAYBI

LES ANALBUMINES

LABORATOIRE DES PRODUITS SCIENTIA
21, rue Chaptal, Paris, 9^e

LES ANALBUMINES

KANAMAYA KARŞI İLAÇ

POLYCALCION

KANAMALARI KESER
TUZU GİDERİR
İNTANA KARŞI
VERİLİR

CHLORURE DE CALCIUM
PHOSPHATE d'ACIDE DE CALCIUM
GLUCONATE DE CALCIUM
Hoş Kokularla Lezzetlendirilmiş
(damla halinde)

SİNİRLERİ YATIŞTIRIR
VÜCÜDÜ KİREÇLER
ANAFİLÂKSİ HİSSİYETİNİ
GİDERİR

LABORATOIRE DES PRODUITS SCIENTIA
21, Rue Chaptal, PARIS (IXe)

BILEYL

traitement des

STASES BILIAIRES

YEMEKLERDEN SONRA 3 - 4 ADET

LABORATOIRES FOURNIER FRÈRES

7, Rue Biscornet PARIS (XIIe)

BIOLACTYL

FERMENT LACTIQUE

traitement de la

PUTREFACTION INTESTINALE

YEMEKLERDEN EVVEL 3 - 4 ADET

LABORATOIRES FOURNIER FRÈRES, 7, Rue Biscornet, PARIS (XIIe)

Ferro - Lecithine

LĒCITHINE - FER - ARSENIK

KANSIZLIK, İŖTAHSIZLIK, SİNİR ZAFİYETİ, DİMAĞ YORGUNLUĐU, EMZİKLİ KADINLAR. BÜLŪĐ ZAMANINDA GÖRŪEN GAYRİ TABİİ HALLER, UMUMİ ZAFİYET, NEKAHET

Lezzeti hoŖ, tesiri katidir.

Çocuklara: Günde 2 - 3 kahve kaŖığı.

Büyüklere: Günde 2 - 3 çorba kaŖığı.

Yemeklerden evvel veya yemek arasında.

HUBUBATTAN ÇIKARILMIŞ
UZVÎ FOSFOR MAHSULÜ

İŞTİHASIZLIK
KANSIZLIK
ZAIFLIK

İnofektin
LIQUIDE
GEBELİK
VE EMZİRMEDE TESİRİ
KATİDİR

BÜYÜKLERE : GÜNDE 2 DEFA 40 AR DAMLA
KÜÇÜKLERE : " 2 " 20 ŞER "

Dr. İhsan Sami

Gonokok aşısı

Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek te'sirli ve taze aşısıdır.

İstafilokok aşısı

Acne, furunculose, abce, koltuk altı çıbanı ve cilt hastalıklarına karşı pek faydalı bir aşısıdır.

Karışık tifo aşısı

Tifo ve para tifo hastalıklarına tutulmamak için te'siri pek kat'i muafiyeti pek emin bir aşısıdır.

Tifobil

Ağızdan alınan tifo aşısı

WASSERMANN TEAMÜLÜ İÇİN ANTİGENE

Pek hassas, uyarı pek sabit, kıymeti bir antijendir.

Hepsi hükümet tarafından kontrol edilmiş ve resmî müsaadesi alınmıştır.

Dr. İhsan Sami bakteriyoloji laboratuvarı, Divanyolu — İstanbul

% 33 şibihkaleviye muadil

Quinium

ve MALAGA tipi
şarapla yapılmış

VINOQUINIUM

Necmi

Poliklinik

*Cümhuriyetin on beşinci yıldönümü münasebetile
sihhî teşkilâtımızın ana hatları*

Dr. Süreyya Kadri GÜR

U LU ÖNDERİMİZİN 19 Mayıs 1919 da Samsuna çıkıp binbir mahrumiyete katlanarak açtığı savaş, eski idarelerin ihmalile zulmet içinde boğulan asil Türk milletini nura kavuşturdu. Memleket hâkimiyet ve idaresini, kayıtsız ve şartsız olarak millete, milletin mümessilleri olan Büyük Millet Meclisinde topladı ve 923 senesi 29 birinci teşrininde Cumhuriyeti lân etti.

Cumhuriyet idaresi, başka milletlerin asırlarca uğraşarak yaptıkları işleri on beş sene gibi çok kısa bir zamanda meydana getirdi. A t a t ü r k ün yüksek, iletiriyi çok iyi gören dehası, eğilmek bil -meyen azmi, sonsuz vatan sevgisiyle birleşen her işte ilmi ve fenni metodları takip etmesi neticesi, Türk tarihine en parlak sayfalar ilâve edildi. Türk milleti yaşamaya olan hakkını bütün dünyaya tanıtarak, Avrupa devletleri arasında lâyük olduğu şerefli mevki aldı. Bu inkılâp ve onun büyük şefi hakkında yalnız memleket dışında 540 cilt kitap neşredilmesi, bu inkılâbın büyüklüğünü ve haricte de ne derece takdirle karşılandığını göstermeğe kâfi bir delildir.

U l u ö n d e r, Onuncu yıl dönümü nutuklarında, Türk inkılâbının yaratıcı vasıflarile yapılacak işlere şu suretle işaret buyurmuşlardır:

«Yaptıklarımızı asla kâfi göremeyiz. Çünkü daha çok ve daha büyük işler yapmak mecburiyetinde ve azmindeyiz. Yurdumuzu dünyanın en mamur ve en

medeni memleketleri seviyesine çıkaracağız. Milletimizi en geniş refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kılacağız. Milli kültürümüzü, muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.

Bunun için, birce zaman ölçüsü, geniş asırların gevşetici zihniyetine göre değil, asrımızın sür'at ve hareket mefhumuna göre düşünmelidir. Geçen zamana nisbetle, daha çok çalışacağız. Daha az zamanda, daha büyük işler başara -cağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir. Çünkü Türk milleti, Milli Birlik ve beraberlikle güçlükleri yenmesini bilir. Ve çünkü, Türk milletinin, yürümekte olduğu terakki ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale, müsbet ilimdir»

Milli hükûmetin teessüsünden evvel, her sahada olduğu gibi, sağlık işleri de tamamen ihmal edilmişti, içtimai yardımın ismi bile bilinmiyordu. Bu işlere yalnız 280,000 lira sarfediliyordu. Yurdun bir çok tarafları hekimden mahrumdu. Cahil bırakılan halk, sağlığını mütetabbidden, kurşuncudan, üfürük -cüden... bekliyordu. Köylülerimiz, fren -gi, sıtma, trahom hastalıklarından kırılıyordu. Nüfus gittikçe azalıyor, ölenlerin sayısı ise belli değildi...

Bir milletin salgının ön safta geldiğini takdir eden Cumhuriyet hükûmeti, sihhat ve içtimai muavenet işleri için

müstakil bir vekâlet kurmakla işe başladı. Bu vekâlete her sene vasatı beş milyon lira tahsisatı ayırdı. Belediye ve hususî idarelerinde sıhhat işlerine on beş senede seksen sekiz milyon lira tahsis etmelerini temin etti. Büyük bir disiplin ile memleketimizde ilk defa kurulan bu yeni vekâletin gayesi hastalanınların basit şekilde tedavisinden ibaret değildi. Sağlık, içtimai yardım, nüfus çoğalması için lüzumlu olan bütün vasıtaları asrın icap ettirdiği şekilde hazırlamak ve bu işleri Avrupa milletleri derecesine yükseltip kökünden halletmekte. Bu hususta aşağıdaki esaslar tatbik edilmiştir:

I — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti emrinde çalışacakları yetiştirmek üzere mektepler açılması (Tıp Fakülterleri, Tıp talebe yurtları, Hıfzıssıhha mektebi, Küçük sıhhat memurları mektebi, ebe mektepleri, hastabakıcı mektepleri, köy sağlık korucusu kursları... v. s.) On beş sene zarfında yalnız Tıp Talebe yurdundan 530 hekim, ebe mektebinden 200 ebe, Küçük sıhhat memurları mektebinden 600 sıhhat memuru yetişmiştir. Halen sıhhi teşkilâtta 1497 hekim, 140 eczacı, 1400 sıhhat memuru 500 ebe çalışmaktadır. Eskiden 560 hekim, 550 sıhhat memuru, 136 ebe vardı.

II — Yeni hastahaneler, hıfzıssıhha müessesesi, dispanserler.. v. s. açılmıştır.

Vekâletce şimdiye kadar 26 hastahane inşa edilmiş, 23 hastahane de inşa halindedir. Eski idare zamanında sıhhi müesseselerin sayısı 78, hastahanelerdeki yatak sayısı 4500, halen müessesesi sayısı 397, yatak sayısı 10,192 dir. Belediye ve hususî idarelerin inşa ettikleri hastahanelerle yatak adedi bu hesaptan hariçtir.

Yeni on senelik sıhhi programın tatbikinde, yatak sayısı 30,000 den fazla olacaktır.

III — Doğumu çoğaltmak, kolaylaştırmak çocuk ölümlerini azaltmak, çocuk sağlığını korumak için doğura hastahaneleri, kreşler, çocuk dispanserleri.. v. s. açılmıştır.

IV — Her türlü bulaşıcı hastalıkların hariçten yurda girmesinin önüne geçilmiş, ihmal neticesinde memlekette kökleşmiş bulunan sari hastalıklarla tam manasile mücadele için merkez hıfzıssıhha müessesesi kurulmuş, memleketin her tarafında köylere kadar mücadele heyetleri teşkil edilmiştir. On beş sene zarfında 20 milyon çiçek, 140,000 kızıl, 230,000 menenjit, 1 buçuk milyon tifo... v. s. aşuları tatbik edilmiştir. Bu aşı ve serumların hepsi memleketimizde hazırlanmıştır. İrsî hastalıkların evlâda geçmemesi için evlenmeden evvel herkes bir kanunla tıbbi muayene mecbur tutulmuştur. Bu muayeneyi kanunî şekle sokan ilk hükümet Türkiye cumhuriyetidir.

V — Köy ve köylülerimizin sıhhi ve beledi şartları ıslah edilmiştir.

VI — Mektep ve fabrika gibi toplu halde çalışan müesseseler hakkında sıhhi şartlar konulmuştur.

VII — Sıhhi müzeler tesis olunmuş, sağlık bilgisine ait yüz binlerce kitap ve afiş neşredilerek parasız dağıtılmış, seyyar sinemalar, sıhhi filimler vücutte getirilmiştir.

VIII — Göçmenlerin sağlığını korumak üzere geniş teşkilât ve seyyar hastahaneler açılmıştır.

IX — Sıhhat programının tamamen tatbikini temin etmek üzere sıhhat ve içtimai muavenete dair elli kadar kanun neşredilmiştir.

Bir kaç maddesini aldığım bu program ve sıhhi istatistikler sağlık işlerinin ıslahı için en ince teferruatına kadar düşünülerek tatbik edildiğini gösterir. U l u Ö n d e r „Büyük Millet Meclisinin 1937 senesi açılış nu-

tuklarında sağlık teşkilâtımızın elde ettiği feyizli mesai ve neticelerden de bahsetmişlerdir:

« Kendisine inkılâbın ve inkılâpçılığın çeşitli ve hayatı vazifeler verdiği Türk vatandaşlarının sağlığı ve sağlamlığı, her zaman üzerinde dikkatle durulacak milli meselemizdir. Sağlık ve Sosyal Yardım vekâleti bu mevzu üzerindeki sistemli çalışmaları, yüksek Kamutayı memnun edecek mahiyette inkişaf etmektedir. Aynı vekâlet kendine verdiğimiz göçmñ işlrini de Sosyal ve ekonomi politikamıza uygun olarak başarı ile görmektedir.

Vekâletin «Sağlam ve gürbüz nesil Türkiye'nin mayasıdır» prensibiyle pek iyi olarak çalışmakta olduğunu takdire değer bulurum.»

Bu yüksek hitabeden ilham alan hükümet; bütñ muvaffakiyetli hizmetlere ilâve olarak, elli milyon lira tahsi-

sile on senelik yeni bir sıhhi program daha hazırlamıştır. Bu program mucibince, muhtelif mntıklalarda yeniden 45 hastane, 5 çocuk hastanesi, 16 doğumevi, 25 sıhhat merkezi, 30 dispanser, 16 köy ebe mektebi, 4 entaniye hastanesi, 8 sanatoryom, 15 azil, 1 mâlûl çocuklar müessesesi, 2 darûlaceze, 400 etüv. v. s. inşa edilecektir. Bu yeni teşkilâttan yurdumuzun çok istifade edeceği tabiidir.

Milli Mücadelenin başından itibaren 1937 senesine kadar Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinde bulunan İstanbul mebusu **Prof. Dr. Refik Saydam**'ı ve yine aynı yolda yürüyerek yeni on senelik sıhhi teşkilât programını meydana getiren Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili **Dr. Hulûsi Alataş**'ı ve mesai arkadaşlarını elde ettikleri muvaffakiyetlerden dolayı tebrik etmek şerefli bir vazifedir.

K O N G R E L E R

Yedinci Ulusal Türk Tıp Kurultayı

17 BİRİNCİTEŞRİN 1938 PAZARTESİ BİRİNCİ CELSE

Yedinci Ulusal Türk Tıp Kurultayı 17. 10. 1938 tarihinde saat 11 de Ankara Halkevinde Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili **Dr. Hulûsi Alataş**'ın şu notkile açılmıştır:

«Sayın meslekdaşlarım,

Hükümete ait bir vazife dolayısıyla İstanbulda bulunan Başvekil **Celâl Bayar** namına Yedinci Türk Tıp Kurultayını açıyorum. Bu defakinin de diğerleri gibi verimli olmasını ve sayın meslekdaşlarıma başarılar dilerim.»

Şiddetle alkışlanan bu söylevden sonra, kongre başkanı İstanbul mebusu **Prof. Dr. Refik Saydam** aşağıdaki nutku söyleyerek Yedinci Ulusal Kurultayın mesaisini ve beklenilen hizmetleri izah etmiştir:

«Her iki senede bir ankarada toplanması mutad olan, Milli Türk Tıp Kurultayının yedinci 1937 yılı içtimainın Cümhuriyetimi-

zin on beşinci yıl dönümü olan bu günlere tehir olunmasının ne kadar yerinde bir hareket olduğunu burada tebaürz ettirmek isterim.

Bir kaç gün sonra kutliyaçağımız en büyük ulusal bayramımıza yaklaşan yedinci Tıp Kurultayının, bu mesut günlerde Cümhuriyetimizin merkezinde toplanışının hepimizde derin bir heyecan uyandırdığını tebarüz ettirmekle kurultayımızın azalırımın hissiyatına tercüman olduğum kanaatindeyim. Tamamen Cümhuriyetimizin bir eseri olan ve dalma Büyük Şefimiz **Atatürk**'ün yüksek himayeleri altında bulunmakla şeref duyan Milli Türk Tıp Kurultayı, her defasında daha fazla tekâmül ve inkişafa mazhar olmakta ve tıpkı aziz Cümhuriyetimizin diğer eserleri gibi, yıldan yıla çalışmalarını ve akislerini bütñ dünyaya duyuracak şekle girmekte ve memleketimizin, milletimizin en mühim sıhhi ve içtimai

Yedinci Millî Tıp Kurultayına iştirak eden meslekdaşlarımızdan bir grup.

meselelerini tetkik ve müzakereye sahne olmaktadır.

Konuşacağımız mevzular itibarile de bu toplantının memleket hayat ve sıhhatiyle olan büyük alakasını hatırlatmak isterim. Bu defaki mevzulardan biri, biliyorsunuz ki öjenik, yani ırk hıfzıssıhhasıdır. Bu mevzuun son senelerde bütün dünyaca iktisap ettiği ehemmiyeti burada izaha lüzum görmüyorum. Bütün milletler ve hükümetler nesillerinin tekâmül ve tasfiyesi uğrunda maddi ve manevî büyük gayretler sarfetmekte ve çok çalışmaktadırlar. Bütün bu mesainin gayesi, yüksek kalitede nüfus yetiştirmek ve bu nüfusu bedeni ve ruhi bakımdan en mütakâmil bir dereceye yetiştirmek, daha açık bir sözle, sağlam ve gülbüz bir nesilden azami randıman almaktır.

Öjenikin, en esaslı noktalarından biri olan «evlenmeden önce tıbbi muayene» yi «Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti» daha 1921 senesinde Büyük Meclise teklif etmiş ve oradan çıkan bir kanunla mecburi kılmak suretiyle bu işe ne kadar ehemmiyet verdiğini bütün dünyaya göstermiş oldu. Bu muayenenin elân mecburi olmadığı veya teamül şeklinde olsun yapılma-dığı bir çok memleketlerin mevcut olduğunu söylersem, Cümhuriyet hükümetinin «ırk» hıfzıssıhhasına verdiği ehemmiyeti beraber ettirmiş olurum.

Değerli raportörlerimizin hazırlamış ol-

dukları raporlarla, bugün münakaşasına başlayacağımız «öjenik» mevzuu da, temenni ederim ki, millet ve memleketimiz hakkında faydalı ve semereli neticelere varmış olsun.

Yedinci Kurultayın müzakere ve münakaşa edeceği ikinci mevzu hakkında da bir iki söz söylemek isterim: Biliyorsunuz ki bu «grip» hastalığıdır. Gripin, halk sağlığını tehlikeye koyan ne mühim sarı bir hastalık olduğu eskidenberi malûmdur. Bilhassa, hatırası henüz silinmemiş olan ve milyonlarca insanın ölümüne sebebiyet veren 1918 dünya salgını bunu pek acı bir surette göstermiştir. Memleketimizde ara sıra kış mevsiminde başgösteren ve grip namını vermiye mecbur kaldığımız mevzli salgınların ve bu yüzden bazan da ziyade vefiyata sebep olan hastalığın benliği hakkında kıymetli raportörlerimizin hazırladıkları raporlar, münakaşa mevzuu olurken, sizlerin rey ve mütalâalarından ilham almış olacağız.

Muhterem arkadaşların, Cümhuriyet hükümetinin en büyük ve kutsî hedeflerinden birinin de, halk sağlığını korumak olduğunu artık içeride ve dışarıda bilmiyen kalmamıştır. Bu hedefe isabetli bir surette varabilmek için, şimdiki kadar olduğu gibi, bundan sonra da sarı ve salgın hastalıklarla bilgi ile mücadele etmek mecburiyetindeyiz. Cümhuriyet devrindeki metodik mücadeleler bizi bu gayelere, çok e-

Tıp Fakültesinin 1918 senesi mezurlarından Yedinci Millî Tıp Kurultayına iştirak edenler:

Önde birinci sıra (Sağdan itibaren): *Cevad Zekâî, Fahri, Abdurrahman, Ekrem, Raif, Süreya, Sezai Çomu, Mustafa.*

İkinci sıra : *Agayyos, Zekâî, Muammer, Memduh, Necip, Zihni, Kemal; Bahattin.*

Üçüncü sıra : *Fuat, Cemil Şerif, Fuat ,Reşit, Şerif Korkut; Ziyaettin; Ahmet Asım, Avni, Nizamettin.*

Dördüncü sıra : *Abdülkadir, Seyfi, Arif, Necmettin.*

min bir surette isal etmiştir ve etmektedir, diyebiliriz. Nüfusumuzun yıldan yıla ve bir çok memleketlerde görülmiyen bir şekilde artışı, şüphesiz ki bu mücadelelerin hayırlı tesirleriyle hasıl olmuştur.

Sayın meslekdaşlarım, kurultayın bana her zaman büyük şeref vermiş olan reisi sıfatıyla, sizleri selâmlar ve mesainizde muvaffakiyet dilerken vazifeten Ankarada bulunmıyan Başvekilimize niyabeten kurultayı açmak suretiyle bizleri şereflendiren Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Dr. *Hulûsi Alataş'a* bu lutuflarından dolayı teşekkürlerimizi arz ederim. Kezalik kurultayımızın muvaffakiyeti uğrunda her türlü maddî ve manevî yardımlarını esirgemiyerek bu muvaffakiyetin en birinci âmillerinden olan kendilerine ve mesai arkadaşlarına tekrar samimi teşekkürlerimizi takdim ederim.

Kongrenin tertibini kendisine tevdi etmiş olduğu Türk tıp encümeni reisi, kâtipi umumi ve âzalarına da teşekkürü borç bilirim. Bunda raportör arkadaşlarla diğer tebliğat yapan meslekdaşlarımızın büyük hisseleri olduğunu da şimdiden arz etmekliğimize müsaadenizi rica ederim.

Sözlerimi bitirmeden, Türk milletine

dalma medenileşme ve daima ilerleme yollarında yeni hamleler veren ve bizi yüksek himayeleriyle taltif buyuran Reiscümhurumuz, Büyük Şefimiz *Atatürk'e* tazim ve hürmetlerimizde arz etmeyi vazife bilirim.

Kurultayımızın bu törenine şeref veren Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın reisine, Cumhuriyet hükümetinin sayın âzalarına ve sayın mebuslarımıza lütfen teşekkürümün kabulünü rica ederim.

Arkadaşlarım, bundan çok zaman evvel size bir kere daha söylediğim gibi, mesleğimiz mensuplarının vatanın dört köşesinde vatandaşın dalma maddî ıztıraplarını dindirmek ve bu suretle rejime bağlılık fikrini yerleştirmek ve kuvvetlendirmek hususundaki şerefli vazifeyi sükûnetle yaparken, bu toplantılardan alınan ve alınacak olan manevî kuvvetin ve mesleki inkişafın ne kadar çok olduğu ve olacağını bir kere daha hatırlatmak benim için bir borçtur.

Bu defaki çalışmalarımızda da hepimize muvaffakiyetler ve milletimiz ve memleketimiz için hayırlı neticeler temenni ederim.

Arkadaşlarım, geçen kurultayımızda olduğu gibi, bu defa da, bir çok ihtisas branşlarına ayrılan meslekdaşlarımızın ku-

rultayları toplanacaktır. Meslâ cerrahi jinekoloji, çocuk mütehassısı arkadaşlarımız ihtisas sahalarına dahil mesaili görüşeceklerdir. Bu sene, buna bir sınıf meslekdaşlarımız daha iltihak etmiştir. Diş tabibi arkadaşlarımız.. Onlar da kendi mesleki sahalarında içtimalarını yapacaklardır. Bunu haber verirken, milli tib kurltaylarının tıbbın her sahasına mensup arkadaşları bir araya toplamak suretille mesut bir birlik vücude getirmeğe vesile olduğunu tebarüz ettirir ve hepinize işlerinde muvaffakiyet dilerim.»

Şiddetle alkışlanan bu söylevden sonra aza tarafından verilen takrirler müzakere edilerek Ulu Önder Atatürk'e, Başvekil Celâl Bayar'a, Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak'a Kurultayın saygılarının bildirilmesine karar verilmiştir.

Kurultay Fahri reisliklerine Vekiller Heyeti âzasi seçilmiş, celse reisliklerine de Dr. Hasan Başkan, Prof. Dr. Mazhar Osman, Dr. Rüştü Çapçı, Prof. Dr. Tevfik Sağlam, Prof. Dr. Süreya Hidayet, Dr. Dr. Hayrullah Diker, Dr. Orhan Tahsin, Dr. Fikri, Dr. Rifki Taygan seçildikten sonra birinci celseye nihayet verilmiştir.

İKİNCİ CELSE

Saat 14 te ikinci celse toplanmış, kurultayın ilk mevzuu olan grip hastalığı hakkındaki raporlar okunmuştur:

Grip Etiyolojisi hakkında.

Prof. Dr. H. Braun

Grip Epidemiyolojisi ve profilaksisi.

Dr. Kemal Hüseyin Plevnelioğlu

Grip; klinik ve tedavi.

Dr. Ekrem Şerif Egeli

Bu üç raporun münakaşası bittikten sonra saat 15.45 te aşağıdaki serbest tebliğlere geçilmiştir:

Ateş tedavisi

Prof. Mazhar O. Uzman

Tularemide bakteriyolojik araştırmalar.

Prof Server K. Tokgöz

Antiparazitler chimiothérapie.

Dr. Nureddin Onur

590 hypertension vakası üzerinde bir etüd.

Dr. Kemal Şakir Saracoğlu

Akciğerin kongenital keseleri hakkında.

Prof. Tevfik Sağlam

Akciğer veremi teşhisinde stereo - radio Grafinin kıymeti

Dr. Tevfik İsmail Gökçe

Yerli spru.

Dr. Osman Şerefeddin Çelik

18 Birinciteşrin 1938 Salı

BİRİNCİ CELSE

Saat 9 da toplanan kurultayda ikinci mevzu olan öjenik hakkındaki üç rapor tebliğ ve münakaşa edilmiştir: Généralitée.

Dr. Sükrü Hazım Tiner ve

Prof Şevket Aziz Kansu

Veraset meselesi.

Prof. E. Gotschlich

Öjenik tatbikatı.

Prof. A. Esat Birol

Saat 11 de beş serbest tebliğ yapılmıştır:

Gençlerde esâsi hypertension ve irsiyetle alakası.

Prof. Abdülkadir Noyan

Pediyatri köşesinden öjenik.

Prof İhsan Hülmî Alantar

Kan grupları ve faktörler.

Prof. Beacher

Türkiyede akıl hastalıklarında irsiyetin tesiri üzerine müşahedeler.

Prof. Fahreddin Kerim Gökay

Omuz romatizmaları.

Prof. Osman Cevdet

İKİNCİ CELSE

Saat 14 te toplanan ikinci celsede on üç serbest tebliğ yapılmıştır:

Kondrodistrofi

Dr. Ali Ş. Şavlı

Kadın kısırlığı hakkında.

Dr. Necati Bice

Dahili tababette fizyoterapi.

Prof. Lakör

Birth kontrol.

Dr. Zki Barker

Kadın tenasüli hormon bozukluklarının yeni tedavi usulü.

Dr. Hafî Yasa

Süt çocuğu devresinden sonra gıda iyyenine dair.

Dr. Naci Sait Somersan

Hayattar tavuk yumurtalarında muhtelif telkih tecrübeleri.

Dr. İhsan Şükrü Aksel

Vitaminler hakkında.

Prof. Poulewka

Sıtmada sternal ponction'un kıymeti.

Dr. Sami Yağız

Kanserlerde yakından şualama metodu ile alınan neticeler.

Dr. Tevfik Berkman

Siyatiğin presakral şiringayla tedavisi.

Dr. Müfide

Gono serum ve aşılar.

Dr. Talât Öz

Anyeski hastalığı hakkında.

Dr. Zekâi Tuncman

19 Birinciteşrin 1938 Çarşamba

BİRİNCİ CELSE

Kurultayın üçüncü gününün ilk celsesi saat 9 da toplanarak on beş serbest tebliğ yapılmıştır:

Türkiyede nörotrop virüslerden mütevellit yeni görülen asabi hastalıklar.

Prof. Nazım Şakir

Tromboflebitli apandisit.

Prof Dr. Melchior

Saranın patoloji ve istolojisi hakkında.

Dr. İhsan Şükrü Aksel

ve *Dr. Rahmi Duman*

Akciğer vereminde partiel müdahalelerin faydası ve mahzurları.

Dr. Fahri Arel

Dermatolojide hikemî ve kimyevi meseleler.

Prof Dr. A. Marchionini

Pistolypistrofisi.

Dr. Ali Eşref Gürel

Coffey ameliyesi hakkında.

Dr. İhsan Arif Derman

Eviye hastalıklarında Röntgen muayenesi.

Prof. Dr. Sgalitzer

Kalb ve damar tonositesi ve hipertensiyonlara dair.

Otoskleroz hakkında.

Prof. Dr. Max Meyer

Karaciğer vazifesi muayenesinde kan albuminleri.

Dr. Burhan Berk

Röntgen tedavisinde Rotation usulü ve alınan neticeler.

Dr. Muhterem Gökmen

Tiroid çıkarılmasından sonra kanda şeker ve kolesterin değişmeleri hakkında.

Dr. Adnan Atam

Endocrino - végetatif burun kanamaları.

Prof. Sani Yaver

İKİNCİ CELSE

Saat 14 de toplanan ikinci celsede on bir tebliğ yapılmıştır:

Psoriazisten mütevellit Kseroftalmi.

Prof. Niyazi Gözcü

Pankreas tekellüsü.

Prof. Selâhattin Erk

Jacobaeus ameliyesi.

Dr. Zühtü

Hançere ve ses.

Dr. İbrahim Aydar

Ergo Müstahzarlarının vilâdiyedeki vaki tesirlerine dair.

Dr. Asım Onur

Bir menenjiom vak'ası.

Dr. Hami Dilek

Gizli akciğer veremi tetkikinde Röntgenin rolü.

Dr. Sezai Sami

Cilt kanserlerinin husulünde güneşin tesiri.

Dr. Şemsettin A. Üstel

Tromboflebitlerin erken teşhisi hakkında.

Prof. A. Esat Birol

Lenfa ukdeleri hastalıklarında biopsinin teşhis kıymeti.

Dr. Perthan Çambel

Saat 16,30 da son celsesi toplanan kurultay, 1940 senesinde içtima edecek olan VIII inci Ulusal Türk Tıp Kurultayının mevzularını müzakere etmiş ve iki mevzu seçilmiştir:

- 1 — Safra yolları hastalıkları,
- 2 — Spor hifzıssıhhası ve spor hekimliği.

Gelecek kongrenin reisliğine yine Dr. Prof. Refik Saydam intihap olunmuş ve kurultayın idaresi yine Türk tıp encümenine verilmiştir.

Yedinci Ulusal Tıp Kurultayı Reisi Prof. Dr. Refik Saydam ve Prof. Abdülkadir Noyan'ın millî tıp kongrelerinde elde edilen güzel neticelerinden bahsedn birer nutuklarla kapanmış ve akşam üstü kurultaya iştirak eden azaya Şehir Lokantasında bir

çay ziyafeti verilmiştir.

Çok muntazam idare edilen Yedinci Uluslararası Tıp Kurultayına iştirak eden azaya bir çok kolaylıklar gösterilmiş, bu meydana Ankaradaki bütün otellerin ücretlerinde yüzde 20 tenzilat yapılmıştır. Kurultay münasebitle Halkevinde bir de tıbbi müstahzarat sergisi açılmıştır.

Vazifeleri dolayısıyla gelemiyen memleketimizin muhtelif mahallerindeki hekimler tarafından kurultaya muvaffakiyet ve tebrik telgrafları gelmiştir.

Vaktin darlığı sebebiyle okunamayan bir kısım tebliğlerle aşağıdaki tebliğlerin kongre kitabında neşredilmesine karar verilmiştir:

Postgripal Psikozlar.

Prof. Mazhar Uzman

Tifo hakkında bazı tetkikler.

Dr. Osman Şerefeddin Çelik

Böbrek taşlarının cerrahi tedavisi hakkında tetkikler.

Dr. Ali Eşref Gürel

Tifo nükahası kanı şırıngasıyla tifo tedavisi.

Dr. Ali S. Savlı

Türkiye Termal ve Bursa mineral su

kaynaklarının coğrafik mevkileri.

Dr. Rıza Remzi

Biojinin psikiyatride teşhis ve tedavi bakımından kıymeti.

Prof. Fahreddin K. Gökay

Tenasüli hormonlar.

Dr. Sami Sağlık

Frenginin Türkiyede çocuk tahribati.

Dr. Lebib Karan

Jinekolojik kanamaların Patojenisi.

Dr. Şerif Çanga

Diş granulomaları ile keseleri.

Prof. Z. Cemal Aksoy

Tenyaların Tubaj Duodanal ile tedavisi.

Dr. Emre Okur

Akciğer veremi cerrahisinde yeni tetkikler.

Dr. İlhami

Hâd ileus.

Dr. Semih

Malariada Tetanos sendromu.

Prof. T. Sağlam

İş kanunumuz ve Türkiyede iş hekimliği

Dr. Baha Arkan

(Münderecatımızın çokluğu sebebiyle Türk ginekolojisi, cerrahi, pediatri, diş tabibieri kurultaylarına ait yazılar gelecek sayımıza bırakılmıştır.)

AVRUPA MİLLETLERİ AKIL HIFZISSIHHSI VE BİRİNCİ BEYNELMİLEL KRİMİNOLOJİ KONGRELERİ — Ağustos sonunda Münih'te toplanan Avrupa milletleri akıl hifzissihhsisi kongresinde 3 Birinciteşrinde Romada inikad eden birinci beynelmilel kriminoloji kongresinde Hükümet ve Üniversitemizi temsil eden Prof. Fahreddin Kerim şehrimize dönmöştür. Roma kongresinde Adliye Vekâletini temsil eden Dr. Zati de avdet etmiştir.

İki kongre hakkında ihtisâslarını sordugumuz Prof. Fahreddin Kerim Gökay muharririmize şu izahatı vermiştir:

«— Münih kongresine, Bulgarlar müstesna, hemen bütün Avrupa milletleri muharrirleri gelmişti. Kongreyi dahiliye nazırı açtı. Alledede akıl hifzissihhsisi, uyusturucu maddelere karşı savaş, akıl hastalıklarında meşguliyet tedavisi esas raporları teşkil ediyordu. Birinci mevzuda evlenmede dikkat edilmesi icabeden ruh hifzissihhsisi ve kısırlaştırma meseleleri üzerinde İsviçre ve Alman muharrirleri rapor-

larını okudular. İkinci kısımda Yugoslavya, Alman muharrirleri ile ben raporumu okudum. Memleketimizdeki uyusturucu madde istilâsının dereci ve mahiyetini, yapılan mücadeleyi uzun uzadıya izah ettim. Türkiyeden Balkanlara uyusturucu madde istilâsı yapıyor propağandasını sarih bir surette red ve cerh ettim.

Şahsım noktasından değil, bir memleket davası olduğu için, tevazuun dışına çıkacağım. Raporum uzun alkışlarla karşılandı. Alman hükümeti mümessilli ve diğer meslekdaşlar ayrı ayrı tebrik ettiler. Alman mümessilli ayrı ve mütemmim izahat aldı. Münih'in büyük gündelik gazeteleri rapordan ve hükümetimizin mesaisinden takdirle bahsettiler. Muharrirler müteaddit resmi kabuller yapıldı, ziyafetler verildi, müesseseler gezdirildi. Bu resmi kabullerde ecnebi elegerler adına söz söylemek vekâleti riyaset divanı tarafından Belçika, İtalya, Fransız delegelerle bana verilerek suretile hakkımızda büyük bir samimiyet ve sempati gösterdiler.

Roma kongresinde cürümlerin sebepleri, muhtelif memleketlerde cürümlere karşı alınan tedbirler, mücrimin şahsiyeti, çocuk cürümleri ve cürümler karşısında hâkimin rolü meseleleri konuşuldu. Kongre Kapitolde Jül Sezar salonunda valii umumi tarafından açıldı. Müteakip içtimalar üniversitede yapıldı. Seksiyonlar halinde çalışıldı. Ben ikinci seksiyonda raporumu okudum. Memleketimizde yapılan işleri ve bilhassa İmralli adasındaki zirai koloni ve çocukları kurtarma yurdu, uyuşturucu maddelere karşı savaş, cürmümeşhut mahkemesi tesiratından bahsettim. Mücrimler için beynelmîlel bir fiş tanzimi ve mahkemelerde ekspertizmin lüzumunu müdafaa ettim. Dr. Zati de birinci seksiyonda çocuk cürümleri üzerinde raporunu okudu. Delegeler raporlarımıza büyük alâka gösterdiler. Beni kongre reis vekilleri arasına seçmek suretile ayrı bir sempati izhar edildi. Adliye nazırı ve valii umumi resmi kabuller yaptılar. Müesseseler gezdirildi. Kapanış celsesinde muhtelif murahhaslar arasında bana da ayrıca söz verildi. İki memleket arasındaki kültürel münasebeti, bilhassa Atatürk inkılâbında adli islahat yapılırken İtalyan ceza kanunundan istifade ettiğimizi anlattım. Bu hitabem çok canlı bir tesir yaptı. Ayağa kalkarak alkışlamak suretile mukabele ettiler. Murahhasları Napoliye kadar götürüp müesseseleri gezdirdiler. Gelecek kongrenin üç sene sonra Cenubi Amerikada toplanması kararlaştırılarak içtimaa nihayet verildi.»

ÜÇÜNCÜ BALKAN KULAK, BOĞAZ VE BURUN KONGRESİ — Balkan milletleri arasındaki kulak, boğaz ve burun kongresinin üçüncüsü de Atinada toplanmıştır.

Kongreye memleketimizden 10, Romanyadan 18, Yugoslavyadan 6 ve Yunanistandan da 30 mütehasıs iştirak etmişti.

Celselerini Atina üniversitesinde yapan kongreyi Yunan veliahdı bir söylev verecek açmıştır. Kongrenin mevzuları «Balkan memleketlerinde sağırılık ve dilsizlikle yapılan mücadele» ve «teneffüs vazifesinin seriri muayenesi» idi. Bu iki mevzu dair her millet murahhası tezlerini söylemişler ve mevzuları münakaşa etmişlerdir. Prof. Sani Yaver «Sağırılık ve dilsizlik», Doçent Dr. Ekrem Behcet «Teneffüs vazifesinin muayenesi» hakkındaki tezlerini okumuşlardır. Bunlardan başka altısı Türk murahhasları tarafından verilmek üzere 45 serbest mevzu tebliğ edilmiştir.

Her iki senede bir defa toplanan Balkan milletleri arasındaki kulak, boğaz ve burun kongresinin dördüncüsünün 1940 senesinde toplanması icap etmekte ise de, beynelmîlel kulak, boğaz ve burun kongresi aynı senede Amsterdamda toplanacağı cihetle kongre 1941 senesine talik edilmiştir.

Kongre münasebetile müteaddit ziyafetler verilmiş, Balkan milletleri arasındaki dostluktan bahseden nutuklar söylenmiştir.

K O N F E R A N S L A R

Prof. BROCHER'İN KONFERANSI — Beyoğlunda Türk Tıp Cemiyetinde Ceneve tıp fakültesi profesörlerinden Brocher,

«Lumbasakral ağrı sendromu» mevzuile bir konferans vermiştir.

C E M İ Y E T L E R

TÜRK OFTALMOLOJİ CEMİYETİ — Türk Oftalmoloji Cemiyeti 5-X-38 Çarşamba günü Bay Dr. Rifat Gözberkin başkanlığında toplandı.

1 — Bay Dr. Prof. Igersheimer zenebli ve kapak aralığından dışarı çıkmış bir limbus kanseri ile Orbite kyste hydatiquei vakalarını, Bay Dr. Rifat Gözberk koroida tüberkülozu vakası ile geçen nisan ayında

gösterdiği ve orbite ekzanterasyonundan sonra nükseden orbite sarkomu vakasını ve Bay Aleksiyaadis ile Bay Rifat Gözberk galvanoponksiyon ile iyi olmuş bir dekolman vakasını takdim etmişlerdir.

2 — Müddeti biten idare heyeti raporu ile hesap raporu okunduktan sonra Bay Prof. Dr. Niyazi Gözcü'nün teklif ettiği idare heyeti listesi toplulukla onaylanmış-

tır. Bu listeye göre birinci başkanlığa Bay Dr. *Rıfat Gözberk*, ikinci başkanlığa Bay Dr. *Murad R. Aydın*, genel sekreterliğe Bay Dr. *Naci Bengisu* ve veznedarlığa Bay Dr. *Nahum* seçilmişlerdir.

3 — Cemiyete aza yazılmak isteyen Trahom mücadele reis muavini Bay Dr. *Naşid*

Sunay, İsparta Askeri hastahanesi Baştabibi Bay Dr. *Sevket Tonguç* ve Ankara Harb okulu hastahanesi göz hekimi Bay Dr. *Esadullah Someren*'in azalığa alınmaları toplulukla onaylanmış ve gelecek ayın ilk çarşambası toplanılmak üzere celseye nihayet verilmiştir.

BİR AYLIK HABERLER

RÖNTGEN ŞUAININ KEŞFİNİN KIRK ÜÇÜNCÜ VE RADIUM ŞUAININ KEŞFİNİN KIRKINCI SENESİ — 1840 senesinde doğan Prof. *Wilhelm Conrad Röntgen*, 1895 senesinde elli beş yaşında Würzburg üniversitesinde fizik hocası iken X şuaini keşfetti. İlk zamanlarda yalnız teşhis vasıtası gibi kullanılan Röntgen cihazı, 1896 senesinden itibaren de tedavide istimalde başlanılmıştır.

Prof. Röntgen

Bütün dünya tababetinde yeni bir devrenin açılmasına ve muhtarip insanların bir çok hastalıklarının muvaffakiyetle tedavilerinde başlıca âmil olan bu kıymetli keşfini, çok mütevazî olan Prof. *Röntgen* tescl ettirmedüğinden maddî hiç bir menfaat temin edememiştir.

Bu yüksek ferağatî medeniyet âleminde büyük bir takdîrkârlıkla karşılanmış ve

kendisine 1901 senesi Nobel mükâfatı verilmiştir.

Bütün hayatını fizik taharriyatile geçiren büyük âlim 1923 senesinde vefat etmiştir.

Radium şuaini keşfeden *Mme Curie*, 1867 de Varşovada doğmuştur. Zevci Sorbon üniversitesinde hoca olan Prof. *Pierre Curie* ile birlikte 1898 senesinde radyumu keşfe muvaffak olmuşlardır. 1906

Mme. Curie

senesinde bir araba kazası neticesinde zevcinin vefatı üzerine *Mme Curie*, ilk kadın hoca olarak Sorbon üniversitesinde kocasının kürsüsüne profesör tayin edilmiştir. Aynı zamanda 1916 da kurulan Curie enstitüsünün şefliğini idare etmekte iken 1934 de vefat etmiştir. Hekimliğe yaptıkları büyük hizmetten dolayı 1903 ve 1911 seneleri Nobel mükâfatı kendilerine verilmiştir.

İstanbul Üniversitesi kanser enstitüsü, hem Röntgen ve radiumun kanser tedavisindeki büyük faydalarını tebarüz ettirmek ve hem de keşiflerinin kırkınıncı yılını kutulamak üzere 7 İnciteşrin 938 de bir kanser haftası tertip etmiştir.

Bu hafta zarfında tıbbi mecmualarımızla gündelik gazetelerde kanser, Röntgen, radium hakkında neşriyat yapılabacaktır. Mecmuamız da bu sistemin ilmi kısmını tamamen bu mevzua tahsis etmiştir.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ — İstanbul Üniversitesi 1938 - 939 senesi ders yılı 15 Birinciteşrin 1938 de Rektör *Cemil Bilsel*'in bir nutkile açılmıştır. Rektör bu nutkunda ezcümle demiştir ki:

« Yok edilmiş bir memleketten, bütün dünyaya hürmet ve itbar telkin eden, bugünkü şerefli Türkiyeyi güneş dehasile yükselten ve her Türkün yüreğinde bugün de yarın da ebediyete kadar minnet, sevgi ve saygı ile yer tutan *Atatürkü* daim hürmetle anacağız.

Atatürk ilme en üstün yeri vermiş, saygısını ve evini ilim çalışmalarının ve toplantılarının yeri yapmış ve memleketinin şerefini yükseltme uğrunda bu çalışmalara kendini herkesten fazla vermiştir. Bir yandan Tarih Kurumunu ve Dil Kurumunu tesis ederek Türk tarihini ve Türk dilini memleketin ilmi çalışma mevzuu yapan Büyük Ata, bir yandan da ilmi bütün sahalarında öğretecek ve ilerletecek bir kudrette ve garb üniversiteleri ayarında olmak üzere Üniversitemizi kurdurmuş ve son program nutkunda, Üniversite için hükümete şu direktifi vermiştir:

« *İstanbul Üniversitesinde* başlamış olan ıslahat programını daha radikal bir tarzda tatbik ederek Cümhuriyete cidden modern bir üniversite kazandırmak lazımdır. »

Rektör, bundan sonra Üniversitenin bina, tesisat, eleman, elemanları koruma, talebelerinin ihtiyaç nisbetinde çoğaltılması hususunda çalışıldığını söylemiş ve Üniversite faaliyeti hakkında şu izahatı vermiştir:

« Geçen ders yılı içinde Üniversitede 31877 ders yapılmış, kliniklerde 77,376 poliklinik icra edilmiş, 18,239 hasta tedavisi ve 7738 ameliyat yapılmıştır.

Bu yıl Üniversiteden 581 kişi mezun olmuştur. Bunların 257 si Tıbdan 162 si Hu-

kuktan, 64 ü Fenden, 37 si Edebiyattan, 26 sı Diş tababetinden, 35 i Eczacı mektebindendir. Tıp Fakültesi kuruluşundanberi ilk defa bu kadar mezun vermektedir. Gelecek yıl bu rakamın daha ziyade artacağı ümid edilmektedir.

Biz bütün bu mezunların yalnız kemmiyetle değil, keyfiyetle de övünüyoruz. Sıhiye Vekili en iyi Tıp mezunlarından sekiz yurdun her yıl Üniversite laboratuvarlarına bırakılması ve Genelkurmay Başkanı Mareşale da Askeri Tıbbiyede her yıl beş ta-

Üçüncü muntaka Etibba Odası ve Türkiye Tıp Encümeni Kütüphanesi

ÜÇ AYLIK HULÂSA

23-VII-938 — 23-X-938

Kütüphanede mevcut kitap sayısı: 6205.

Kütüphane açıldığından bugüne kadar kitap okuyanların sayısı: 27621.

Üç ay zarfında kitap okuyanların sayısı: 1800.

Kitap okuyanların günlük vasatı sayısı: 34.

Üç ay zarfında kitap hediye edenlerin isimleri:

Prof. Niyazi Gözcü, Dr. Mahmud Nedim Oran, Dr. Murad Ramı Aydın, Dr. Aziz Birant, Dr. Nureddin Onur, Dr. Memduh.

Kütüphanede bulunmasını istediğiniz kitapların müellif, ve nâşirinin adı ile hangi tarih ve dilde ve kaç cildten ibaret olduğunu bir mektup veya liste halinde kütüphane memurluğuna lütfen bildiriniz.

SAYIN MESLEKDAŞLARIMIZIN YENİ NEŞRETTİKLERİ ESERLER İLE, HUSUSİ KÜTÜPHANELERİNDE MEVCUDU FAZLA BULUNAN KİTAP VE MECMUALARAI ODA KÜTÜPHANESİNE HEDİYE ETMELERİNİ POLİKLİNİK RİCA EDER.

lebenin Üniversite için yetiştirilmesini ve bunlar yetişinceye kadar her yıl ordudan dört yüzbaşıyı vermeyi kabul suretile Üniversiteye büyük yardımda bulunmuşlardır.

Bu yıl imtihana girenlerin sayısı 4166, kazananların sayısı 3284 tür. Buna göre terfi nisbeti de Tıbda: %95,7, Hukukta: %64, Fende: %70,8 Eczacıda: %86,8; İktisadda %61,4, Dış tababetinde: %94,4 tür.

Nisbetler geçen yıldan iyidir. Bunun sebebi bu yıl talebemizin umumiytle daha iyi çalışmış olmasıdır. Herkes öğrenmiştir ki, Üniversitede muvaffak olabilmek için çalışmadan başka çare yoktur. Üniversite imtihanlarında bu yıl muvaffak olmyanların sayısı 879 dur. Bu rakama göre muvaffakiyetsizlik nisbeti %21 dir.

Kültürü yayma yolunda çok ehemmiyetli bir teşebbüs olarak ders ve müracaat kitabı olmak üzere dünyanın klâsik eserlerle her yıl çıkan eserlerin mühimlerini dilimize çevireceğiz. Tercümesine başlanmış olan eserlerin sayısı 120 dir. Türkiye'nin ilmi kudret ve kabiliyetini dünya ilim âlemine tanıtmak maksadile geçen yıl içinde Üniversitenin 20 profesörü muhtelif ecebî memleketlerde toplanan kongrelere Üniversite namına iştirak etmişlerdir. >

Dr. NURETTİN ONUR — İstanbul Hıfzıssıhhat laboratuvarı müdürü Dr. *Nurettin Onur*, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti hıfzıssıhhat şubesi müdür muavinliğine tayin edilmiştir. Bir çok ilmi eserlerle ve sekiz senedenberi çıkarmakta olduğu «Pratik doktor» mecmuasile Türk tıbbına hizmet eden değerli arkadaşımıza yeni vazifesinde de muvaffakiyet dileriz.

Dr. SÜKÛTİ KEÇECİ — Beyoğlu belediyesi Başhekimî Dr. *Sükûti Keçeci*, İstanbul belediyesi hıfzıssıhhat müfettişliğine terfi-an tayin edilmiştir.

İyi bir hekim olduğu kadar, içtimai ve hukukî ilimlerde de derin ihtisası bulunan ve bütün arkadaşlarının teveccühünü kazanmağa muvaffak olan çalışkan arkadaşımızı candan tebrik ederiz.

İSTANBUL BELEDİYESİ SİHHAT MÜDÜRLÜĞÜ — Bir kaç sene evvel İstanbul vilâyeti sıhhat ve içtimai muavenet müdürlüğü ile birleştirilmiş olan İstanbul belediyesi sıhhat müdürlüğü ayrılmış ve belediye sıhhat müdürlüğüne, muavinliğinde bulunan Dr. *Osman Sait*, müdür muavinliğine Fatih belediye başhekimî Dr. *Nurettin*, Beyoğlu Başhekimliğine Emirgân belediye hekimî Dr. *İrfan* tayin edilmiştir. Değerli arkadaşlarımızı tebrik eder, yeni vazifelerinde muvaffakiyet dileriz.

V E F A T L A R

Dr. Ali Rifat Baran

1883 — 1938

Geçen ay Dr. *Ali Rifat Baran* da aramızdan ayrıldı. 1883 te Selânikte doğmuş olan merhum Mülkiye Tıbbiyesinden çıktiktan sonra on seneye yakın Etfal Hastahanesi çocuk mütehassıslığını yapmış ve 1918 de bu vazifeden istifa ederek hayatını tamamen serbest tababete hasrettiği gibi bir çok hayır müesseselerinde de çalışmıştır.

Dr. *Ali Rifat*, kâmil bir insan, hâzık bir doktor olduğu kadar çok okuyan ve çok yazan bir meslekdaşı. müteaddit makalelerinden başka tesbit edebildiğimiz on beş kadar eseri türkçeye tercüme etmiş ve kendi bilgisini de bu eserlere ilâve ile tib âlemi-liğine hizmet etmiştir.

Dr. *Ali Rifat*'ın lisanımıza tercüme ettiği eserler:

I — Edviyei müstamele.

(A. Martinet)

II — Süt çocuklarının tağaddisi üzerine ameli konferanslar.

(P. Nobécourt)

III — Tahsilî tababete methal.

(G. H. Roger)

IV — Kanda asetonla müterafik devri kusmalar.

(A. B. Marfan)

V — Emzirme ve bebelerin beslenmesi.

(A. B. Marfan)

VI — Çocuk bakımı.

(Clotide Mulon)

Dr. Ali Rifat

- VII — Etfale ait hıfzıssıhhati içtimaiye.
(P. Nobécourt et Schreiber)
- VIII — Şeker hastalığı.
(Marcel Lebbé)
- IX — Püerikültür.

X — Şekerli diyabet tedavisi.

(Marcel Labbé)

XI — Mükaddemei müfredatı tıb ve fenni tedavi.

XII — Çocuk tretesi.

(P. Nobécourt et S. Babonnet)

XIII — Emrazi dahiliye.

(Kole)

XIV — Çocuklarımızı nasıl bakmalıyız.
(Champendel)

XV — Süt çocuğunun emzirme seririyatı.

(A. B. Marfan)

Merhum seeendrenberi şeker hastalığına müptelâ olmasına rağmen yine çalışır, hastalarını yakından takip eder, vazifesini ihmal etmezdi.

Bu kadar kıymetli eserler yazan Dr. Ali Rifat'ın ölümüyle değerli bir meslekdaşımızı daha kaybetmiş olduk. Allesine samimi taziyetlerimizi sunarız.

Dr. Süreya Kadri GÜR

YENİ KİTAPLAR

TÜRKİYENİN SICAK VE MADENLİ SU KAYNAKLARI VE TÜRKİYEDE BANYOCULUK — Bursa Askeri Hastahanesi Kaplıca ve fizik tedaviler enstitüsü şefi Dr. Rıza R. Reman, memleketimiz kaplıcaları hakkında hazırladığı bir travayı almanca «Der Balneologe» mecmuasının J. 5. 1938 Heft 7. sayısında «Thermal und Mjneralquellen der Türkei und Badewesen bei Türken» başlığı altında bol resimli olarak neşretti ve ayrıca serbest halinde de çıkardı.

Yurdumuzun her köşesinden ve yabancı memleketlerden her yıl sayısız hasta, ziyaretçi ve dinlenme düşkünlerini kendine çeken Bursada derin bir alâka ile çalışan meslekdaşımız Rıza Reman'ın yurdumuzun şifalı kaynakları hakkında yazdığı bu makalenin hulâsasını - memleketimiz kaplıcalarına dair eserler pek mahdut olduğu cihetle - neşretmeyi faydalı bulduk:

Arkadaşımız, yazısında, Türkiye'nin geografik mevkiini kısaca bildirdikten sonra «Küçük Asya» adı verilen bölgede Osmanlı - Türk idaresinden önce yaşayıp büyük medeniyetler kuran devletlerin yarattıkları eserlerden ve bunların ordular, akınlar ve hicretlerle harap edilmesini anlatmaktadır.

Selçuk ve Osmanlı Türklerinin, yıkılan kaplıcaları tekrar inşa etmekle medeniyete yaptıkları hizmet izah edilmekte ve «Düring»'in bir yazısı, yabancı literatürlerden alınmış bir vesika olarak kaydedilmektedir. Düring, «Baeder und hygienische Kultur im Orient. 1908» adlı yazısında: «Romalıların, banyoları, Tiber kıyılarından kılıçlarının zaptettiği yerlere götürmüşlerdi. Barbar ve Germenler Roma - Helen kültürü ile beraber, bunları da yıkmış, yok etmişti. Fakat Selçuk ve İslâm fatihler bunları muhafaza etmişler, kıymetlendirmiş ve yeniden yapmışlardır.» demektedir.

Yazıda, Türklerin Balkan, Tuna, Irak ve Mısır'a götürdükleri banyo ilminden bahsedilmekte ve Budin (Budapeşte) de Türk kumandan ve valilerin yaptırıp bugün bile eski güzellik ve ihtişamlarını muhafaza ediyen kaplıcalar örnek olarak gösterilmektedir. Bu vesile ile, Budapeştedeki Çazar furdö'nün (Velibey kaplıcası), Rudaş furdö'nün (Yeşil direkli kaplıca), Kıralı furdö'nün (Bekir efendinin tahtalı kaplıcası) v. s. olduklarını öğreniyoruz.

Müellif, Cumhuriyet devrinin kaplıca ve maden sularının da inşafındaki hız-

met ve yardımlarını anlattıktan sonra, Yurdumuzun şifalı kaynaklarının verim kabiliyetleri, sıcaklık dereceleri, maden muhteviyatı, su yolları hakkında da genel malûmat vermektedir. Bundan sonra Türkiye sınırları içindeki kaplıcaların tarih ve mimari bakımından kıymetli bir taksimini yapmıştır. Bu ayrılışa göre bir kısım kaynaklarda hiç tesisat olmayıp tenha yerlerde çobanlar ve yolcular tarafından kullanılmaktadır. İkinci kısımda ilk çağdan Osmanlı - Türk devrine kadar yapılan kaplıcalar vardır ki bunlar da ilk çağda Roma-Helen, İslâm Türk ve Selçuk devirlerinde yapılanlar olmak üzere yeniden üçe ayrılmaktadır. Üçüncü kısımda Osmanlı Türklerinin kaplıcalar ve Dördüncüde Cumhuriyet devrindeki kaplıca ve banyo inşaatı vardır.

Yazının ikinci kısmını Türkiye'deki banyo sevgisi teşkil etmektedir. Bu arada, büyük Türk şairlerinin kaplıcalar ve kaplıca safalarına dair yazdıkları bazı şiirlerin *N. Faruki* ve *von Hammer* taraflarından yapılmış Almanca güzel çevirmeleri de vardır.

Bundan sonra, Türk kaplıca ve hamamlarından, kaplıca hekimi gözle nasıl istifade edildiği ve bu gibi müesseselerde havuzların, Arslan ağızlarının ve asıl banyo dairelerinin tıbbi tatbikatı anlatılmaktadır.

Üçüncü kısım şifalı kaynakların bulunduğu mahallerle oraların jeolojisine ayrılmıştır. Bu kısımda Anadolunun başlıca dağ silsileleri anlatılmaköta ve Uludağ, Afyon Karahisar ve Balıkesir bölgelerinin jeolojik yapılışı anlatılmaktadır. Yazıya konulan haritada da başlıca ılıca ve maden sularının yerleri, büyük dağlar, gayet açık olarak gösterilmektedir.

Müellif, yazısının dördüncü kısmını önemli ılıca ve maden sularımıza ayırmıştır. Bursa ve Yalovanın modern tesisatı, kaplıca ve kür otelleri anlatılmakta, Bursa, Çanakkale, Balıkesir, İzmir, Manisa, Aydın, Ankara gibi şifalı kaynakları bakımından zengin vilâyetlerin önemli kaynakları bildirilmekte ve bazılarının ion tabloları verilmektedir.

Güzel resimlerle süslenen bu yazıya eklenen geniş literatür listesiyle kıymetli artan bu travayın aslını okuyucularımıza tavsi-

ye eder ve arkadaşımızı muvaffakiyetinden dolayı tebrik ederiz.

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET VE KÂLETİ NEŞRİYATI — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin halka mahsus neşriyatının 53, 54, 59 ve 62 nci sayılarını teşkil etmek üzere «Bit, çiçek hastalığı, çiçek aşısı lekli humma, kuşpalazı» mevzularla dört küçük risale daha neşredildi.

Çok açık bir lisanla, kolay okunması için büyük puntu harflerle ve parasız dağıtılmak üzere neşredilen bu küçük kitapların yapacağı hizmet çok büyüktür.

Vekâletin bu sahadaki neşriyatını ne kadar takdir etssek yeridir.

TÜRKİYE CÜMHURİYETİNDE TIB VE VE HIFZISSIHHAT HAREKETERİ — Değerli arkadaşımız Dr. *Feridun Frik*, «Türkiye Cumhuriyetinde tıp ve hıfzıssıhhat hareketleri» isminde küçük, özlü bir kitap neşretti. Eser şu kısımlara ayrılmıştır:

Sıhhat Vekâleti teşkilâtı, salgın hastalıklarla mücadele teşkilâtı, içtimai yardım teşkilâtı, tedris müesseseleri, yapılan ve yapılacak hastahane ve dispanserler, propaganda ve neşriyat, sıhhi kanunlar, Sıhhat Vekâletinin gelecek on yıl programı, Tıp Fakültesi, tıp cemiyetleri, tıp gazeteleri, içtimai muavenet cemiyetleri askeri sıhhiye, tıp kongreleri, tıbbi eserler.

Çalışkan meslektaşımızı tebrik ederiz. **VİTAMİNOSE'LARIN GÖRME CİHAZI İLE MÜNASEBETLERİ** — Gülhane hastahanesi göz asistanı Dr. *Aziz Birant*'ın dilimize çevirip mecmuamızla neşrettiği «Vitaminose'ların görme cihazı ile münasebetleri» travayı otuz iki sayfalık bir kitap halinde neşredildi. Beslenme ile münasebeti sebebiyle askeri meslektaşlarımızı daha fazla alâkadar eden bu yeni problem hakkında lisanımızda neşriyat az olduğundan genç ve çalışkan meslektaşımızın bu yeni eseri büyük bir boşluğu doldurmaktadır.

Muavinlerini iyi çalıştırıp yetiştiren, böyle kıymetli eserler meydana getirmeleriyle yakından alâkadar olan Gülhanenin çok değerli göz kliniği hocası Prof. *Niyazi İsmet Gözcü*'ye de bu vesile ile teşekkür etmek bir borçtur.

MÜNHAL VAZİFELER

Deniz Bank vapurları için doktor aranmaktadır. İaşeleri de ayrıca temin edilmek üzere aylığı 125 liradır. Talib olan meslektaşların Deniz Bank başhekimliğine müracaatları rica olunur.

OXHYDROL

TABLET

Mide fartı hamiziyetini ve gazlardan mütevellit şişkinliği süratle tedavi eder.

Her yemekten 10-15 dakika sonra günde üç defa 1-2 veya üçer tablet alınır.

TALEB ÜZERİNE NÜMUNE VE EDEBİYAT GÖNDERİLİR.

Münir Şahin lâboratuvarı — Galata - İstanbul

Salinatrol

EFFERVESCENT

Romatizmanın dahilen kullanılan müessir ilâcı, Salisilât de sudun içilmesi kolaylaştırılmış şeklidir.

Efervessan olması ve kalevisi fazla bulunması dolayısile mideyi bozmaz, gaseyan tevlid etmez.

Her kaşığı feverandan sonra 1 gr. salisilât, 2,5 gr. bicarbonata tevafuk eder.

Münir Şahin Lâboratuvarı

İSTANBUL

V İ R O Z A

Profesör BESREDKA'nın original usulü ile ihzar edilmiş

Strepto - Staphylococcique

Antivirus Polyvalent - Polymicrobien

a) **Viroza liquide**
(2-5 c. c. ampullerde)

b) **Viroza Pommade**
(Hususi tüblerde)

İSTİDBABLARI :

Bilûmum deri iltihabları, pyodermis, lymphangit, furunculoses,
anthrax... v. s.

Mevzii pasıman

Mevzii tatbik

V İ R O Z A

G y n é c o l o g i q u e

Antivirus spécifique Polymicrobien - Polyvalent rahim ve
mülhakatının her türlü iltihablarında

Nifasi hummanın korunma ve tedavisinde mevzii pansıman
(5 c. c. ampullerde)

R E K T A

Antivirus spécifique, antihémorroïdaire

İç ve dış basur memeleri, fistül ve çatlaklarını mevzii muafiyet
usulü ile kat'i olarak tedavi eder.

Hususi tüblerde, hususi kanülü ile beraber

ŞARK İSPENÇİYARI LĀBORATUARI TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
DEMİRKAPI — İSTANBUL.

AMPOULES

CALCIUMi.E
GLUCONATE

5 VE 10 C.C. LÜK AMPULLERDE

SAF

GLUCONATE DE CALCIUM İLE
MUAKKAM OLARAK HAZIRLANMIŞ
VE KONTROL EDİLMİŞTİR

KİMYA EVİ: İBRAHİM ETHEM
ÇEMBERLİTAŞ PEYKHANE SOKAK N° 4
İSTANBUL

Opothérapie usulile en son tedavi

Testogan

“Henning,, (Müzekker)

Erkek

Kullanıldığı hastalıklar :

Kudreti tenasüliyenin tenakusu Tenasüli nevrasteni
Erkeğin sinni buhranideki teşevvüşatı
Vaktinden evvel ihtiyarlık, bitginlik
(Pastil ve ampul şeklinde)

Thelygan

“Henning,, (Müennes)

Kadın

Kullanıldığı hastalıklar :

Tamsi teşevvüşat
İnkıtaı tams teşevvüşatı
Vaktinden evvel ihtiyarlık, bitginlik
(Pastil ve ampul şeklinde)

Sipolysine

“Henning,, Müzekker
ve müennes

Dahili ve harici şişmanlığa karşı müstamel ve tesiri, “ hormon ,,
lardan, yani *uzviyet guddelerinin dahili ifrazatından* ileri
gelen plüri glandüler müstahzar

(Pastil ve ampul şeklinde)

TARDOSPERMIN

“Henning,,

Bel gevşekliğine karşı Tardospermin hapları, Tardospermin macunu.

Erkeklerde çok tesadüf edilen, beklenmiyen ve erken başhyan bel gevşekliğine
karşı «Tardospermin» ile mücadele imkânı bulunmuştur.

Günde iki tane veya lüzumunda bir saat evvel 1 - 2 hap alınacaktır. Merhem lüzumundan
beş dakika evvel sürülecektir.

ALCALITHINE

EFFERVESCENT
GRANULE

Mide, Barsak,
Böbrek, Taş,
Kum, Ekzema
Tasallübü
şerayin,
Romatizma

Sureti istimali:
Günde 3-4 kahve
kaşığı

Literatür ve
nünuneler için

EŞREF NEŞE'T
Ecz: nes

Ankara caddesi
No. 88 — İstanbul

Dorminal

Asabı teskin ve
rahat bir uyku
te'min eder.

Şiddetli heyecanlarda
günde 1-2 komprime

Uykusuzlukta yatmadan
yarım saat evvel iki
komprime

ORTAKÖY Ş İ F A Y U R D U

Sahibi ve Direktörü:
Dr. AHMED ASIM ONUR

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, çok temiz, manzarası lâtif, bakımı iyi, fiatları muteedil ve kadın, erkek her türlü hastalara açık hastane.

Müessese bilhassa nekahat devrini geçirmek isteyenlerle, zayıflara şayanı tavsiyedir.

Doğum, kadın ameliyatları, apandisit, fıtık, basur ve diğer ameliyatlar için çok ucuz hususî fiatlar.

Telefon: 42221

Influenza

ENFLÜENZA bir çok defalar ihtilât husule getirir. Bu hastalıktan sonra pnömoni, bronkopnömoni ve bazan da ree tederrünü husule gelir.

Başlangıç zamanlarında tatbik edilen Antiphlogistine, enflüenzanın çabuk geçmesine ve hastayı ihtilât tehlikesinden muhafaza eder.

Broncho - pneumonie Pneumonie

Zuhurundan sonra da göğsün her tarafına Antiphlogistine'in tatbiki ıstırabı azaltır, şifanın çabuk olmasını temin eder.

Antiphlogistine

Nümune ve edebiyat talep üzerine gönderilir.

The Denver Chemical Mfg. Co.,

New - York (Etat - Unis)

LEONIDAS HAZAPIS & Co.

Galata Voyvoda cad. Bahtiyar han No. 38

İSTANBUL

Tıbbî karın korstalar

Fennî kasık bağları

Sun'î âzalar

Seluloid ve köseleden
cihazlar

Devval çorapları

Süspansuvarlar

Düz tabanlar için
Atlas Cihazı (Support)

Saygı değer doktorlarımız tara-
fından bildirildiği takdirde re-
simli katalogumuz gönderilir.
Lâzım gelen izahat verilir.

A. KİFİDES

Beyoğlu İstiklâl Caddesi, Kallâvi (eski Glâvani) sokağı köşesinde

Telefon : 41429